

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Haridusinnovatsiooni õppekava

Gerly Sepping

JUUKSURI ERIALAL MIKROKVALIFIKATSIOONI VÄLJATÖÖTAMINE JA
RAKENDAMINE TARTU RAKENDUSLIKU KOLLEDŽI NÄITEL

Magistritöö

Juhendaja: kõrgkoolipedagoogika kaasprofessor Mari Karm

Tartu 2024

Kokkuvõte

Juuksuri erialal mikrovalifikatsiooni väljatöötamine ja rakendamine Tartu Rakendusliku Kolledži näitel

Käesoleva magistritöö eesmärk oli juuksuri eriala tasemeõppekava katkestanud õppijate ja tööandjate arvamuste alusel välja töötada ja rakendada mikrovalifikatsiooni õppekava juuksuri erialal ning uurida õppijate arvamusi selle toimimisest. Tegemist oli arendusuuringuga, kus andmeid koguti ADDIE mudeli etappidest lähtuvalt mitmel korral. Uuringus viidi läbi poolstruktureeritud intervjuusid mitmes erinevas etapis. Tulemustest selgus, et mikrovalifikatsiooni õppekava läbinud õppijad jäid õppekorralduse, omandatud teadmiste ja oskustega rahule. Õppijatel oli julgust peale õppekava läbimist asuda juukselõikajana tööle. Õppijad ja ka kutseõpetajad töid üheselt välja, et järgnevatel mikrovalifikatsiooni õppekavadel tuleks suurendada praktiliste tundide mahtu.

Võtmesõnad: kompetentsipõhine õppekava, mikrovalifikatsioon, õppijate väljalangevus, ADDIE, kvalitatiivne uurimus, arendusuuring, kutseharidus

Abstract

Development and implementation of micro-qualification in hairdressing at the Tartu Vocational College

The aim of this research was to develop and implement a micro-qualification for hairdressing, based on the opinions of hairdressing drop-outs and employers, and to investigate students views on its functioning. It was design research in which data was collected in several stages of the ADDIE model. The study included semi-structured interviews in several stages. The results showed that learners who had completed the micro-skills curriculum were satisfied with the learning organization and the knowledge and skills acquired. The learners were confident that after completing the course, they would be able to cut hair. Both learners and trainers were unanimous in their opinion that the number of practical hours should be increased in future micro-qualification programs.

Keywords: competency based curricula, micro-credential, students drop-outs, ADDIE, qualitative research, design research, vocational education

Sisukord

1. Teoreetiline ülevaade	5
2. Metoodika	8
2.1 Valim	9
2.2 Andmekogumine	9
2.2.1 Andmekogumise protsess	10
2.3 Andmeanalüüs	11
2.4 Uurija refleksiivsus	13
3. Praktiline arendustöö	13
3.1 Mikrovalifikatsiooni vajalikkuse väljaselgitamine ja tulemused	14
3.2 Mikrovalifikatsiooni kavandamine ja väljatöötamine ning tulemused	16
4. Mikrovalifikatsiooni õppekava “Juuste lõikamine ja hooldamine” rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine	19
4.1 Tähelepanekud mikrovalifikatsiooni rakendamisel	21
4.2 Arendusuuringu tulemuslikkuse hindamine	22
5. Arutelu	24
5.1 Arendusuuringu järeldused ja soovitused edaspidiseks	26
Autorsuse kinnitus	27
Kasutatud kirjandus	28
Lisad	33
Lisa 1. Arendusuuringu analüüsimise etapis kasutatud intervjuu kava tasemeõpingute katkestajale	
Lisa 2. Arendusuuringu analüüsimise etapis kasutatud intervjuu kava tööandjale	
Lisa 3. Arendusuuringu rakendamise etapis vahevestlusel kasutatud intervjuu kava mikrovalifikatsiooni õppekava õppijatele	
Lisa 4. Arendusuuringu hindamise etapis kasutatud intervjuu kava mikrovalifikatsiooni õppekaval õppinud õppijatele	
Lisa 5. Arendusuuringu hindamise etapis elektronkirjas kasutatud intervjuu kava kutseõpetajatele	
Lisa 6. Arendusuuringu arendamise etapis loodud mikrovalifikatsiooni õppekava Tartu	

Rakenduslikus Kolledžis

Lisa 7. Mikro kvalifikatsiooni seos juuksurite tasemeõppekavaga Tartu Rakenduslikus Kolledžis

Lisa 8. Väljavõtted uurijapäevikust

Sissejuhatus

Inimeste tööelu Eestis on pikenenud, kuna erialane tasemeõpe ei suuda tagada vajalikku tööjõuvajadust (Kutsekoda, 2022). Tekkinud tööjõu puuduse üheks potentsiaalseks põhjuseks, hinnatakse vajadust paindlikkusele ametite õppimisel (Council of the..., 2022; Kutsekoda, 2022). Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 (Haridus- ja Teadusministeerium [HTM], 2021) üheks sihiks on, et “õppekavad toetavad õppijast lähtumist ning õppe maht ja sisu on paremas kooskõlas ühiskonna ja tööturu arenguvajadustega” (lk 19). Tasemeõppe jäikuse tõttu katkestatakse erialaõpinguid ning selle põhjusena on välja toodud õppijate vajadust käia tööl (Cerdá-Navarro *et al.*, 2022; Espenberg *et al.*, 2012; Kori & Mardo, 2017). Õpingute kõrval teenitud raha kasutatakse tihti õppemaksu tasumiseks ja igapäevaste elamiskulude katmiseks (Dundes & Marx, 2006), ent õppimise kõrvalt tööl käimine võib negatiivset mõju avaldada just esmakursuslase akadeemilistele tulemustele ning õpimotivatsioonile (Bonnal *et al.*, 2019; Kori & Mardo, 2017).

Õppimise paindlikkust pakuvad mikro kvalifikatsioonid, mis võimaldavad kujundada õpiteed vastavalt vajadustele (HTM, 2023). Tartu Rakenduslikus Kolledžis (edaspidi Voco) on võimalik asuda juuksuriks õppima statsionaarses õppes nominaalõppeajaga kaks aastat (Juuksuri õppekava, 2021), ent õppijatel ei ole võimalust tasemeõppekava osaliselt läbida. Eestis lähtub juuksuri tasemeõpe kutsestandardist, mis on riiklik dokument kutsetegevuse kirjeldamiseks (Haridussõnastik, *s.a.*). Vastavalt kutseõppeasutuse seadusele (2013) lõppevad õpingud koolis kutseksamiga, mille ebaõnnestumise korral ei väljastata kutse andja poolt õppijale kutsetunnistust, vaid õpingud lõpetatakse koolieksamiga, saades kooli lõputunnistus. Vajadust paindlikuma õppe ning lühemate õppekavade järgi juuksuri erialal on välja toodud ka OSKA uuringus, kus tulevikusuunana juuksuritöös nähakse spetsialiseerumisi koloristik ja juustelõikajaks (Kutsekoda, 2020). Mikro kvalifikatsioon pakub õppijatele võimaluse ühildada õpingud ja eraelu (Vokić *et al.*, 2021), kujundades oma õpirada vastavalt enda eesmärkidele ja huvidele (Zhang & West, 2020). Seega on tasemeõppe kõrval võimalik eriala tervikosa õppida väiksemate moodulitega (HTM, 2023). Seesugune õppeprotsess, kus õppijad võtavad vastutuse enda õpingute eest, olles seejuures ennastjuhtivad, on ka nüüdisaegse õpikäsituse põhiprintsiibiks (Pedaste, *s.a.*).

Juuksuri erialal ei ole varasemalt arendanud teaduspõhiseid mikro kvalifikatsioone, millel oleks seos haridusasutuses pakkuva tasemeõppekavaga, ent antud arendusuuring püüab seda lünka täita. Seega ei ole teada, millist mikro kvalifikatsiooni juuksuri õppesse vaja oleks ning mida arvavad õppijad arendusuuringu käigus koostatud mikro kvalifikatsioonist.

1. Teoreetiline ülevaade

Elukestval õppel on oluline roll meie igapäevaelus, kuna ühiskond on pidevas muutuses (Klein-Collins & Shafenberg, 2023). Seetõttu tuleb haridus- ja koolitussüsteemidel muutuda uuenduslikumaks, kujundades õppimisvõimalusi kaasavamaks, õppijakeskseks ning kõigile kättesaadavamaks (Clayton & Harris, 2018; Council of the..., 2022). Hetkel pakutavad õppevormid ei pruugi täna enam kõigile sobida, sest sageli käivad õppijad õpingute kõrvalt tööl (Klein-Collins & Shafenberg, 2023; Wyne *et al.*, 2021). Seda võime järeltada õppijate põhjal, kes ei tule eriala õppima otse peale keskkooli lõpetamist (Klein-Collins & Shafenberg, 2023), vaid olles küll ühel erialal töötanud, soovivad teha muutusi enda karjääris (Wyne *et al.*, 2021). Leitud on, et juba töötavad õppijad võivad oma õpieesmärkide ja karjääri osas olla oluliselt teadlikumad, kuna selliselt loovad õppijad paremini seoseid õpitu ja töö vahel (Klein-Collins & Shafenberg, 2023).

Eestis mittetöötavate ja hariduses mitteosalejate noorte (vanuses 20–24 eluaastat) osakaal 2022. aasta seisuga on Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (*Organisation for Economic Co-operation and Development*, edaspidi OECD, 2023) avaldatud andmete kohaselt 16,5% kõigist sama vanusegrupi inimestest. Väljalangevust haridusest on uuritud aastaid (Rumberger & Lim, 2008) ja kuigi Euroopa haridussüsteemid on väga erinevad, on siiski leitud ühiseid põhjuseid õpingute katkestamise ja väljalangemiste osas (Cerdà-Navarro *et al.*, 2022). Eelkõige on välja toodud perekondlikud, majanduslikud ja isiklikud põhjused (Cerdà-Navarro *et al.*, 2022; Espenberg *et al.*, 2012) ning samuti võib õpingute katkestamiseni viia rahulolematuse enda õpitulemustega (Cerdà-Navarro *et al.*, 2022; Rumberger & Lim, 2008). Esimesel õppeaastal õpingute kõrvalt tööl käimisel võib olla samuti negatiivne mõju õpingutele (Cerdà-Navarro *et al.*, 2022; Bonnal *et al.*, 2019; Dundes & Marx, 2006, Espenberg *et al.*, 2012; Kori & Mardo, 2017). Töötamine võib viia õpingute katkestamiseni, tuues kaasa töötuks jäämise ning aidata kaasa sotsiaalsete probleemide tekkimisele (Ramsdal & Wynn, 2022).

Tööturule vastavaid enesetäiendamise võimalusi on võimalik pakkuda tasemeõppest lühematel õppevormidega (Council of the..., 2022; Kivistik *et al.*, 2021), ent neil puudub ühtne definitsioon (Brown *et al.*, 2021; Oliver, 2019). Laialdaselt on kasutusel väljend *micro-credential* (Eestis on kasutusel olnud mikrokraad, mikroõpe ja mikrokvalifikatsioon), mida algselt seostati e-õppes omandatud oskustega. Hiljem muutus *micro-credential* sünonüümiks suuremate MOOC-ide (*massive open online course*, vaba juurdepääsuga e-kursus) õpikeskkondadest saadud tunnistustele (Brown *et al.*, 2021; Oliver, 2019), kuid

tänaseks kasutatakse seda igasuguste lühemate õpikogemuste kirjeldamiseks (Oliver, 2019). Kazini ja Clerkin (2018) arvates on sellised õppevormid tekkinud seetõttu, et haridusasutuste õppekavad on liiga pikad, ent õppijad tahavad omandatud oskustega kiiremini töömaailma siseneda. Euroopa Liidus tuntakse mikrokvalifikatsioone eelkõige kõrghariduse kontekstis (Kivistik *et al.*, 2021). Kivistik ja kolleegid (2021) tegid ettepaneku, et Eestis võiks kasutada mikrokraadi mõistet kõrghariduses ning mikrokvalifikatsiooni kutsehariduse kontekstis, kuid vaid sellistes valdkondades, kus on kohustuslik enda oskuste tõendamine. Eestis ei ole ametlikult mikrokvalifikatsiooni defineeritud ega kvalifikatsiooniraamistikku (EKR) lisatud (Kivistik *et al.*, 2021), ent seda soovitakse reguleerida uue Täiskasvanute koolituse seaduse (TÄKS) eelnõuga (HTM, 2023).

Mikrokvalifikatsioon kui lühem õppevorm, on üheks pädevuspõhise hariduse vormiks (Patrick, 2021; Zhang & West, 2020; Vértesy & Kukaj, 2024), eesmärgiga pakkuda professionaalset kompetentsipõhist õpet (Zhang & West, 2020; Vértesy & Kukaj, 2024), võimaldades õppijatel kohe oma oskusi töös rakendada (Pluff & Weiss, 2022; Zhang & West, 2020). Kompetentsipõhine õppekava, mida nimetatakse ka pädevuspõhiseks, on teadustekstides kasutusel sünonüümidenä (Malhotra *et al.*, 2023). Haridussõnastik (*s.a*) defineerib mõistet kompetents ehk pädevus: “asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida”. Tuginedes eelnevale on käesolevas magistritöös kasutusel mõiste kompetents.

Kompetentsipõhist õppekava on viimastel aastatel üha enam rakendatud (Malhotra *et al.*, 2023; Wyne *et al.*, 2021), kuna selline õppevorm lubab õppijal omandada konkreetseid oskusi omas tempos (Curry & Docherty, 2017; Patrick, 2021; Vértesy & Kukaj, 2024). Õppekeskmes on õppija, kes peab võtma vastutuse oma õpingute eest (Curry & Docherty, 2017; Patrick, 2021), millest tulenevalt on mikrokvalifikatsioonid sageli just veebipõhised, pakkudes õppijatele paindlikumat õpet (Kazin & Clerkin, 2018; Kato *et al.*, 2020; Tammeleht *et al.*, 2023; Vértesy & Kukaj, 2024). Samas võib õpe toimuda kontaktõppena või hajaõppe vormis (Kazin & Clerkin, 2018; Kato *et al.*, 2020). Kompetentsipõhine õpe pakub võimalust kiiremini ajakohastada enda teadmisi ja oskusi, mida kiiresti arenev töömaailm vajab (Vértesy & Kukaj, 2024). Tammeleht ja kolleegid (2023) on rakendanud Eestis kõrghariduses mikrokraadi ning enda kogemuse põhjal soovitavad mikrokvalifikatsiooni õppekava õpperühma võimalusel tasemeõppijatest eraldada. Sisutihedate veebiõppe päevade kõrval pidasid Tammeleht ja kolleegid (2023) oluliseks pakkuda kontaktõpet ning nende arvates on oluline tagada õppijatele kindel kättesaadav kontaktisik. Muutes mikrokvalifikatsiooni õppe

tasuliseks, ent samas taskukohaseks, võib see vähendada õppekava katkestajaid ning laiendada kõigile kättesaadavaks (Tammeleht *et al.*, 2023).

Mikrokvalifikatsiooni loomist võib vaadelda kui õppekava arendamist (Prank-Vijard & Unt, 2022). Kuigi tegemist on õppevormiga, mis on formaalharidusest väiksema õppemahuga (Kivistik *et al.*, 2021; Vértesy & Kukaj, 2024), on mikrokvalifikatsiooni loomise põhimõtted sarnased õppekava arendamisega (Kivistik *et al.*, 2021). Mikrokvalifikatsiooni õppekava arendamise aluseks võivad olla ainepunktid (-mahud) või ka saavutatavad kompetentsid, nagu seda on Singapuris ja Irimaal (Kivistik *et al.*, 2021). Samuti võib mikrokvalifikatsioonide loomise puhul toetuda kutsestandarditele (Kivistik *et al.*, 2021) ning selleks, et seesugune õppekava oleks asjakohane, tuleb haridusasutustel teha koostööd tööandjatega (Vértesy & Kukaj, 2024). Viimast kinnitasid ka Prank-Vijard ja Unt (2022), kes tõid oma magistritöö väärtuslikuma osana välja tööandjate kaasamise õppekava arendamise protsessi ning soovitasid õppekava väljatöötamisel toetuda ADDIE õpidisaini mudelile. Rutiku ja kolleegide (2009) koostatud õppekava arendamise juhendmaterjal on viidatud õppekava eesmärgi sõnastamise olulisusele, mis on õppetöö kavandamise ja läbiviimise aluseks. Eesmärgist tuletatakse õpiväljundid, mis on “õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud või nende kogumid (pädevused), mille olemasolu ja/või saavutatuse taset on võimalik tõendada ja hinnata” (Rutiku *et al.*, 2009, lk 27). Seega tuleb õppekavale määratleda selged õpiväljundid, mille saavutamist hinnatakse kindlaks määratud hindamismeetodite ja -kriteeriumitega (Cirlan & Loukkola, 2020; Reed, *et al.*, 2024; Rutiku *et al.*, 2009) ning õppekava läbimist peavad tõendama ainepunktid ja vastav tunnistus või sertifikaat (Kivistik *et al.*, 2021; Oliver, 2019; Reed, *et al.*, 2024). Reed kolleegidega (2024) soovivad enda kogemuse põhjal mikrokvalifikatsiooni kavandamisel pöörata tähelepanu kvaliteedile, et ainesisu ja hindamismeetodid oleksid kooskõlas.

Mikrokvalifikatsioonid võivad olla eraldiseisvad, õppekavadele lisaks või struktureeritud kursuste jada, mida võib liita üheks tervikuks (Cirlan & Loukkola, 2020; Kivistik *et al.*, 2021). Kutseõppekavades esitatakse õppesisu moodulitena ning erialane kvalifikatsioon saavutatakse kõikide moodulite täies mahus läbimisega (Kutseõppeasutuse seadus, 2013). Seega võttes mikrokvalifikatsiooni arendamise aluseks modulaarse mudeli, milles kõik eraldiseisvad kursused annavad mikrokvalifikatsioone, on õppijatel neid kokku liites võimalus taotleda samal erialal laiem kvalifikatsioon (Kivistik *et al.*, 2021). Modulaarse mudeli rakendamisel on oluline, et seda toetaks üks pakkuja ja/või koostöös teistega ning ühel haridustasemel (Kivistik *et al.*, 2021). Arvestades demograafilisi muutusi ja karjääri ning õppimisvõimalusi Euroopa Liidus, on soovitatav mikrokvalifikatsioonide tunnistusi väljastada

ühtsel viisil (Euroopa Ülemkogu..., 2022). Seda toetavad ka tööandjad, kes tunnistavad mikrokvalifikatsioone üha enam (Vértesy & Kukaj, 2024). Seetõttu on vajalik luua vastastikune mikrokvalifikatsioonide tunnustamine aastaks 2030 (Vabariigi Valitsus, 2023).

Juuksuri erialal ei ole varasemalt tasemeõpet pakkuvad haridusasutused arendanud teaduspõhiseid mikrokvalifikatsioone ning seetõttu ei ole teada, millist mikrokvalifikatsiooni õppekava juuksuri erialale vaja oleks. Sellest tulenevalt on käesoleva magistritöö eesmärk juuksuri eriala tasemeõppekava katkestanud õppijate ja tööandjate arvamuste alusel välja töötada ja rakendada mikrokvalifikatsiooni õppekava juuksuri erialal ning uurida õppijate arvamusi selle toimimisest. Lähtudes uurimistöö eesmärgist on uurimisküsimused järgmised:

1. Mida arvavad juuksuri eriala tasemeõppekava katkestanud õppijad ja tööandjad mikrokvalifikatsiooni loomisest?
2. Milliste põhimõtete alusel tuleks tasemeõppekava katkestanud õppijate ja tööandjate arvates koostada mikrokvalifikatsiooni andev õppekava juuksuri erialal?
3. Mida arvavad õppijad juuksuri eriala mikrokvalifikatsiooni õppekaval õppimisest?

2. Metoodika

Võttes arvesse magistritöö eesmärki valisin uurimismeetodiks arendusuuringu. Arendusuuring (*design research*) on rakendust loov uuring, mille käigus toimub teaduspõhine arendustegevus, kus saadud tulemit rakendatakse, hinnatakse ning tehakse järeldusi (Niglas, 2004, 2011). Arendusuuringu läbiviimisel järgisin mikrokvalifikatsiooni väljatöötamisel ADDIE (Kurt, 2018) õpimudelit.

ADDIE on õppijakeskse lähenemisega (Wegener, 2006) õppedisaini mudel, mida kasutatakse laialdaselt haridus- ja täiendkoolituse õppekavade väljatöötamiseks ning see vastab õpetamise süsteemide arendamise mudeli raamistikule (Bell & Shank, 2007; Molenda, 2003). ADDIE on akronüüm inglise keelsetest sõnadest: *Analysis* (Analüüsi), *Design* (Kavanda), *Development* (Arenda), *Implementation* (Rakenda) ja *Evaluation* (Hinda) (Bell & Shank, 2007; Branch, 2009; Molenda, 2003; Spatioti *et al.*, 2022). Antud mudeli igal etapil on tulemus, mis on eelduseks järgnevale (Spatioti *et al.*, 2022), ent samas on see paindlik ning võimaldab vajadusel liikuda etappide vahel edasi-tagasi (Wegener, 2006). Arendusuuringu käigus järgisin ADDIE õppedisaini mudelit erinevates etappides järgnevalt:

- **Analüüsimise etapp** - selgitamaks välja, mikrokvalifikatsiooni vajalikkust, viisin läbi poolstruktureeritud intervjuud tasemeõppe katkestanud õppijate ja tööandjate seas ning analüüsisin saadud andmeid.

- **Kavandamise etapp** - andmeanalüüsi põhjal kavandasin mikro kvalifikatsiooni õppekava.

- **Arendamise etapp** - arendasin mikro kvalifikatsiooni õppekava sisu vastavalt Voco juuksurite õppekava ja Eestis hetkel kehtivale Juuksur, tase 4 kutsestandardile.

- **Rakendamise etapp** - rakendasin mikro kvalifikatsiooni õppijatel, liites õppijad vastavates moodulites tasemeõppe õppijatega

- **Hindamise etapp** - hindasin loodud mikro kvalifikatsiooni tulemuslikkust õppijatelt ja kutseõpetajatelt saadud tagasiside põhjal ning uurijapäevikusse tehtud tähelepanekutest.

2.1 Valim

Valimi moodustamisel lähtusin sihipärasest meetodist (Rämmer, 2014). Töötades Tartu Voco juuksurite eriala kutseõpetajana, jõudsin valimisse kuuluvate inimesteni tööalaste kontaktide vahendusel. Magistritöö eesmärgist tulenevalt moodustasin kaks valimit, mis koosnes kolmest erinevast sihtrühmast.

Esimese valimi moodustamise sihtrühmaks olid: 1) Tartu Vocos juuksuri eriala tasemeõppe õpingud katkestanud õppija või 2) Eestis ilusalongi või juuksurisalongi omanik. Tasemeõppe katkestajate ja tööandjate kaasamine valimisse oli vajalik selleks, et välja selgitada mikro kvalifikatsiooni vajalikkus. Õppekavade vastavust tööturu vajadustele on välja toodud Haridusvaldkonna arengukavas 2021–2035 (HTM, 2021) ning kuna arendatava mikro kvalifikatsiooni õppijatel on võimalus kiiremini tööturule siseneda, pidasin selle arendamisel oluliseks tööandjate sisendit. Seega olid mõlemad sihtrühmad kaasatud arendusuuringu analüüsimise etapis. Valimisse kuulus kolm tasemeõppe katkestanud õppijat ja kolm tööandjat.

Teise valimi moodustamise kriteeriumiks oli, et õppija on alustanud õpinguid Tartu Vocos mikro kvalifikatsiooni õppekaval “Juuste lõikamine ja hooldamine”. Valimisse kuulus viis õppijat.

Lisaks pidasin oluliseks küsida tagasisidet kolmelt kutseõpetajalt, kes õppekaval juhendasid, kuna õppijaid juhendades oskavad nemad hinnata õppekava õpiväljundite saavutamist.

2.2 Andmekogumine

Uuringu käigus järgisin eetikanõudeid, selgitades intervjueritavatele, et uuringus osalemine oli vabatahtlik ning tehtud intervjuud salvestasin (Beilmann, 2020). Helifailist saadud

transkriptsioone ega ka magistritöös esitatavaid tsitaate, ei ole võimalik hiljem uuritavatega seostada, kuna anonümiseerin kõik neile viitava.

Uuringus kogutud andmete konfidentsiaalsuse tagasin sellega, et kõik intervjuude videofailid kustutasin 2023. aasta detsembri lõpus ning helifailid, transkriptsioonid ja kirjavahetused mikro kvalifikatsiooni õppekava katkestajatega säilitasin magistritöö valmimiseni sõrmejäljetuvastusega isiklikus arvutis.

Uuringu usaldusväärsuse tõstmiseks pidasin arendusprotsessi ajal uurijapäevikut, mis aitas täpsustada minu enda kogetut uuringuprotsessi ajal (Löfström & Areskoug, 2020).

2.2.1 Andmekogumise protsess

Arendusuuringus kogusin andmeid mitmes etapis. **Analüüsimise** ja **hindamise etappides** viisin läbi poolstruktureeritud individuaalintervjuud (Lepik *et al.*, 2014) ning **rakendamise etapis** toimus poolstruktureeritud paarisintervjuu (Lepik *et al.*, 2014) mikro kvalifikatsiooni õppekaval õppivate õppijatega. Samas etapis kogusin elektronkirjade vahendusel andmeid mikro kvalifikatsiooni õppekava katkestanud õppijatelt. **Hindamise etapis** pidasin oluliseks koguda tagasisidet mikro kvalifikatsiooni õppekaval õpetanud kutseõpetajatelt ning selleks kasutasin struktureeritud intervjuu kava (Lepik *et al.*, 2014). Arendusuuringu andmekogumist ilmsetab joonis 1.

Joonis 1. Arendusuuringu andmekogumine ADDIE õppemudeli etappides.

Analüüsimise etapis kasutasin intervjuude läbiviimiseks *Google Meet* keskkonda, kuna uuritavad paiknesid üle Eesti. Toimunud intervjuudele koostas vastavalt sihtrühmale kaks erinevat intervjuu kava (vt lisa 1 ja lisa 2), mis olid jagatud kolme teema plokki (sissejuhatavad küsimused, põhiosa küsimused ja intervjuu lõpetamine). Küsimuste koostamisel võtsin arvesse käesoleva magistritöö kahte esimest uurimisküsimust (Lepik *et al.*, 2014). Mõiste kompetentsi asemel otsustasin intervjuu küsimuste koostamisel kasutada mõistet oskust, mis on kõnekeeles kasutusel sünonüümina. Arendusuuringu **rakendamise** ning **hindamise etappides** läbi viidud poolstruktureeritud intervjuud salvestasin enda isikliku nutitelefoniga, kasutades rakendust *Voice Memo*. Intervjuude küsimused (vt lisa 3 ja lisa 4) koostas ise, võttes arvesse magistritöö kolmandat uurimisküsimust. **Hindamise etapis** küsisin õppekaval õpetanud kutseõpetajatelt õppekavale tagasisidet, esitades neile elektronkirja vahendusel kaks ühesugust avatud küsimust (vt lisa 5)

Kõikide arendusuuringus läbiviidud intervjuude helisalvestised laadisin enda arvutisse ning transkribeerimiseks kasutasin rakendust tekstiks.ee, mis on TTÜ kõnetehnoloogia labori avalik transkribeerimise teenus (Olev & Alumäe, 2022). Rakendus võimaldas kontrollida helisalvestist ja tekstilist osa korraga ning seetõttu oli transkribeeritud teksti lugemine lihtsam, kuna sain ka koheselt korrekture teha.

Analüüsimise etapis tööandjatele suunatud intervjuu kava valiidsuse suurendamise eesmärgil viisin läbi prooviintervjuu kestvusega 56 minutit, milles selgus, et esialgsed küsimused dubleerisid üksteist vastustes. Seega tegin küsimustes mõningaid kitsendusi, ent intervjuuga saadud andmed kaasasin siiski uuringusse, kuna pidasin neid väärtuslikeks ja intervjuueeritav sobis ka valimisse (valim 1). Tööandjatega intervjuusid läbi viies oli pikim 56 minutit ja lühim 26 minutit ning samas etapis katkestanud õppijatega läbiviidud intervjuudest oli pikim kestvusega 27 minutit ja lühim 16 minutit.

Rakendamise etapis vahevestluse intervjuu mikro kvalifikatsiooni õppijatega toimus 2023. aasta detsembris ja oli pikkusega 15 minutit ning **hindamise etapis** mikro kvalifikatsiooni õppekava läbinud õppijatega toimunud intervjuud toimusid 2024. aasta märtsis ja olid pikkustega 17 ning 15 minutit.

2.3 Andmeanalüüs

Andmeanalüüsiks kasutasin kvalitatiivset sisuanalüüsi (Kalmus *et al.*, 2015), kuna seda soovitatakse tekstilise sisu analüüsimiseks (Laherand, 2008), leidmaks ka nö. ridade vahele peidetud informatsiooni (Kalmus *et al.*, 2015). Intervjuude transkribeeritud tekstide esmane

lugemine toimus tekstiks.ee rakenduses ning teistkordse ülelugemise tein tekstitöötlusprogrammis *Word*. Andmete analüüsimisel kasutasin induktiivset lähenemist (Kalmus, *et al.*, 2015). Kasutades erinevaid värve, markeerisin uurimisküsimustest lähtuvalt kõik tähenduslikud üksused ning seejärel tõstsin need *Google Drive Sheets-i* erinevatele lehtedele. Arendusuuringu **analüüsimise etapis** tuletasin teksti transkribeerimisel magistritöö esimesest ja teisest uurimisküsimustest lähtuvalt koodid ja kategooriad.

Andmeanalüüsi kaasasin kaaskodeerijana käesoleva magistritöö juhendaja, kes kodeeris arendusuuringu **analüüsimise etapis** toimunud kuuest intervjuust ühe. Kaaskodeerijaga läbiviidud arutelude tulemusena viisime kooskõlla kõikide intervjuude tähenduslikele üksustele antud koodid ning valmisid kaks koodipuud (vt ptk. 3.1 Mikro kvalifikatsiooni vajalikkuse väljaselgitamine ja tulemused joonis 2 ja joonis 3). Kaaskodeerija kaasamisega tagasin andmeanalüüsi usaldusväärsuse, subjektiivsuse vähendamise ning oluliste faktide märkamise (Löfström & Areskoug, 2020).

Intervjueeritavate konfidentsiaalsuse tagamiseks andsin neile koodid (katkestanud õppijad Õ1–Õ3, tööandjad T1–T3 ja mikro kvalifikatsiooni õppijad M1–M2) ning uuringu tulemuste esitamisel kasutasin lisaks sõnalisele kokkuvõttele intervjuude tsitaate, mis on toimetatud parema selguse ja konkreetsuse huvides järgnevalt (...).

Arendusuuringu **analüüsimise etapis** läbiviidud tööandjate intervjuude transkriptsioonide pikkus oli 33 lehekülge (tekst oli *Times New Roman*, tähesuurusega 12 ning reavahe 1,5) ja katkestanud õppijate transkriptsioonide kogumaht oli 16 lehekülge (tekst oli *Times New Roman*, tähesuurusega 12 ning reavahe 1,5).

Arendusuuringu **rakendamise etapis** õppijatega toimunud vahevestluse transkriptsiooni pikkus oli neli lehekülge (tekst oli *Times New Roman*, tähesuurusega 12 ning reavahe 1,5). Väärtuslikuma info, mis ilmnis intervjuu transkriptsiooni analüüsimisel, olen välja toonud peatükis Mikro kvalifikatsiooni õppekava “Juuste lõikamine ja hooldamine” rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine alapeatükis Rakendamine.

Arendusuuringu **hindamise etapis** õppijatega läbiviidud intervjuude transkriptsioonid olid kokku 9 lehekülge (tekst oli *Times New Roman*, tähesuurusega 12 ning reavahe 1,5) ning tagasiside kutseõpetajatelt oli kokku üks lehekülg (tekst oli *Times New Roman*, tähesuurusega 12 ning reavahe 1,5). Andmete analüüsimisel saadud tulemused olen välja toonud peatükis Mikro kvalifikatsiooni õppekava “Juuste lõikamine ja hooldamine” rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine alapeatükis Arendusuuringu tulemuslikkuse hindamine.

2.4 Uuri ja refleksiivsus

Magistritöö seisukohalt on oluline välja tuua minu, kui uuri ja seotus antud arendusuuringuga. Olles ise Tartu Voco juuksurite eriala kutseõpetaja, tundsin vajadust õppekava arendamisele ning seega olin mikro kvalifikatsiooni arendaja ja ka kutseõpetaja arendusuuringus osalenud õppijatele.

Intervjueerides uuritavaid, oli minu suurimaks hirmuks neid kuidagi mõjutada. Prooviintervjuud läbi viies mõistsin, et pean rohkem tähelepanu pöörama küsimuste laiendamisele ning hoidma fookust, mille tõttu muutusid ka järgnevad intervjuud oluliselt lühemaks. Olles ilumaailmas tegutsev ning teades sealseid inimesi, ei olnud mul keeruline leida tööandjate seast intervjueeritavaid. Arendusuuringus osalenud tasemeõppe katkestajad, olid olnud minu enda õpilased, seega tundsin neid päris hästi ning võimalik, et nad ei oleks mõnele teisele kutseõpetajale end selliselt avanud. Õppijaid intervjueerides kartsin tahtmatult nende vastuseid mõjutada. Hiljem intervjuusid transkripteerides ning magistritöö juhendajaga arutledes tõdesin, et laiendasin enda küsimusi veidi enam, kuid ei suunanud neid vastama eeldataval viisil. Mikro kvalifikatsiooni õppekava lõpetanud õppijatele olin algul pigem kontaktisikuks, kuid aja möödudes muutusin mentoriks, luues nendega usaldusväärse suhte.

Olles ise juuksuri eriala kutseõpetaja ja stažeeriv juuksur, tunnen antud valdkonda väga hästi ning kogu arendusuuringu protsessi ajal pidin end analüüsima, eristamaks enda soove reaalsest uuringu tulemustest. Abiks olid ka arutelud magistritöö juhendajaga, kes aitas mõtteid korrastada. Eelnevat arvesse võttes julgen arvata, et olin refleksiivne uuri ja.

3. Praktiline arendustöö

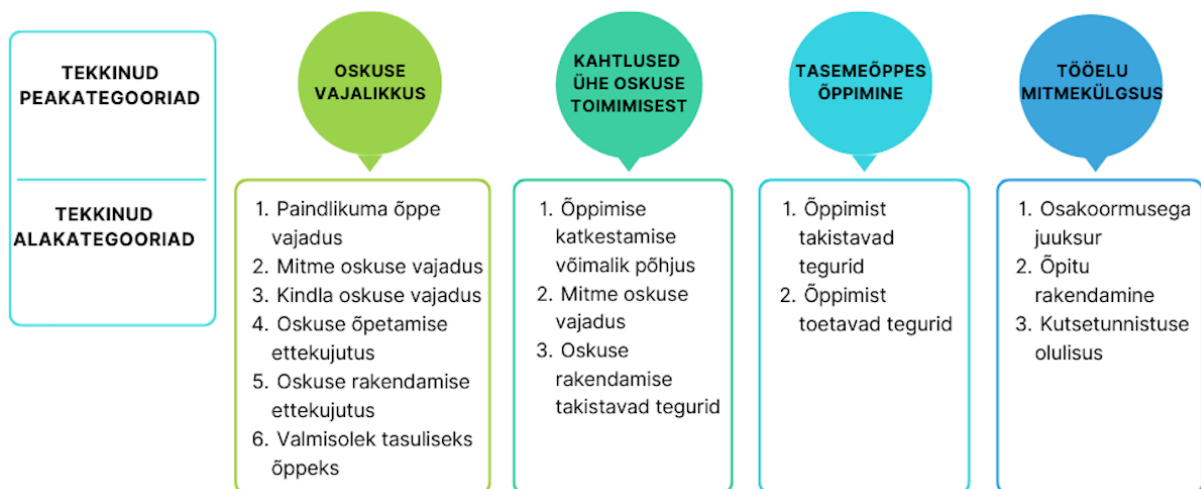
Järgides ADDIE õppemudelit, toiminis arendustöös järgnevalt. Viisin läbi poolstruktureeritud intervjuud (valim 1) ning saadud tulemusi kasutasin mikro kvalifikatsiooni vajalikkuse väljaselgitamisel ja kavandamisel. Arendusuuringu analüüsimise etapis otsisin intervjuudes vastuseid **esimesele uurimisküsimusele**, milleks oli: “Mida arvavad juuksuri eriala tasemeõppekava katkestanud õppijad ja tööandjad mikro kvalifikatsiooni loomisest?” ja **teisele uurimisküsimusele** “Milliste põhimõtete alusel tuleks tasemeõppe katkestanud õppijate ja tööandjate arvates koostada mikro kvalifikatsiooni andev õppekava juuksuri erialal?”. Mikro kvalifikatsiooni kavandamisel lähtusin andmete analüüsimisel saadud tulemustest ning arendamise etapis võtsin aluseks riikliku kutsestandardi Juuksur, tase 4 (2021) ja Voco Juuksuri õppekava (2021).

3.1 Mikro kvalifikatsiooni vajalikkuse väljaselgitamine ja tulemused

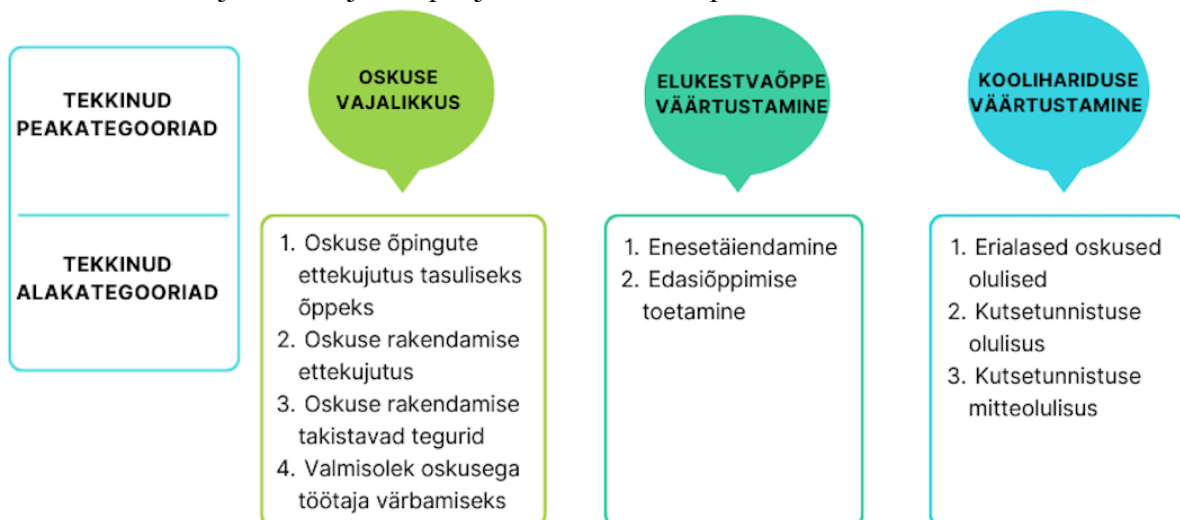
Mikro kvalifikatsiooni vajalikkuse hindamiseks uurisin juuksuri eriala tasemeõppe katkestamisest Vocos. Elektronkirjas õppesekretäri (isiklik suhtlus 22 oktoober 2023) selgus, et ajavahemikul 01.09.2020 – 01.09.2023 arvati juuksurite õppijate seast koolist välja 25 õppijat. Neist 8 olid enda õpingute katkestamise avaldusele toonud põhjusena eriala mittedsobivuse ning neli õppijat perekondlikud põhjused. Viis õppijat ei ilmunud kordagi kooli ning ülejäänud 8 ei naasnud akadeemiliselt puhkuselt tagasi.

Arendusuuringu **analüüsimise etapis** katkestanud õppijate ning tööandjate intervjuude transkriptsioone kodeerides tekkinud peakategooriad ja alakategooriad, mis vastavad magistritöö kahele esimesele uurimisküsimusele, ilmestavad alljärgnevad koodipuid (vt joonis 2 ja joonis 3).

Joonis 2. Katkestanud õppijate intervjuude põhjal tekkinud koodipuu.

Joonis 3. Tööandjate intervjuude põhjal tekkinud koodipuu.

Läbiviidud intervjuude tulemustest selgus, et hoolimata tasemeõpingute katkestamisest, tundsid õppijad õpingute ajal kaasõppijate ning kutseõpetajate toetust. Õpingute katkestamiseni viisid erinevad õppimist takistavad tegurid, milleks olid: õpingute mittevastavus ootustele, isikliku elu muutused ja seetõttu tööle mineku vajadus ning samuti juuksuri eriala kõikide oskuste mittemeeldimine.

Katkestajad nentisid, et tasemeõppe õppekava õpingud oli ajaliselt pikad ja keerulised, vajasid süvenemist ning koolist puudumiste korral oli keeruline teistele järgi jõuda.

No kui näiteks värvide kokkusegamise osa tuli, vot see oli väga-väga keeruline mingi esimestest tundidest puudusin ka sellest, kui kõik see põhivärk oli, siis ma ei saanud isegi vedama, ma ei saanud lõpuks midagi aru. (Õ3)

Mikro kvalifikatsiooni vajalikkusele viitas see, et Eestis ei ole võimalik vaid ühte juuksuri erialast oskust õppida, sest täiendkoolitused on enamjaolt suunatud juba töötavatele juuksuritele. Eelkõige oleksid õppijad huvitatud mikro kvalifikatsioonist eeldades, et õppeaeg oleks lühem ja paindlikum ning nad saaksid keskenduda ühele kindlale, huvi pakkuvale erialasele oskusele.

(...) saad omandada endale täpselt südamelähedase teema, mis seal valida on, et sa ei pea tegema mitte midagi, mis ei ole sulle vastumeelne. Saaksid täpselt selle osa, mis sa ise tahadki. Ei ole nii, et selle heaga, mille vastu sul kirg on, kaasneb ka see teine osa, mida sa lihtsalt pead kohustusest ära tegema (...). (Õ1)

Ühe oskuse õpetamist pidasid tööandjad võimalikuks, arutledes selle üle, mida õpingud peaksid sisaldama. Seega oldi mikro kvalifikatsiooni avamisest positiivselt meelestatud.

Ei, aga ma arvan, et see on väga hea idee, sest et noh mida kiiremini sa salongi saad, seda kiiremini õpid, et alguses ole kasvõi assistent, jälgid neid juuksureid, mida muidugi praktikandid taas ei taha teha (...). (T3)

Usuti, et nooremad inimesed tuleks sellise õppevormiga kaasa, kuna Eestis läbitakse pikk koolitee, ent siiski kõiki koolis õpitud oskusi tulevikus teenustena klientidele ei pakuta. Paralleeli tõmmati kindla oskuse spetsialiseerumisega, kuid samas kaheldi ainult ühe oskusega töötaja võimalustest Eesti tööturul. Arvati, et just Eesti väiksemates piirkondades, soovivad kliendid kompleksteenust ühel külastuskorral.

(...) See protsent on nii väike, et kes tuleb ainult lõikama, et et ta jääb nälga (...). (T2)

Tööandjad leidsid valmisoleku ühe oskuse töötaja värbamisel, kuna juba täna võib mõningatest salongidest leida ainult juukselõikaja või juuksevärvija. Uuritavad omasid kogemust ühe oskuse töötajaga ning samuti leidsid nende seas tööandja, kes omas

töökogemust salongis väljaspool Eestist, kus töötasid ühe oskusega juuksurid. Ühe oskusega töötamise riskina nägid tööandjad Eesti ilumaailmas levinud ettevõtlust, kus enamjaolt ollakse iseenda tööandjateks. Sellisel juhul ei majandaks ühe oskuse pakkuja ennast rahaliselt ära.

Aga Eestis, vaata ongi, et sul on mingid rendi inimesed, igatiüks on oma boss tulen, lähen, millal tahan (...). (T2)

Õppijad kahtlesid ühe oskuse rakendamisel, arvates, et Eesti juuksurid tahavad kõike teenuseid ise pakkuda ning seetõttu ei jagataks kliente kolleegidega. Samuti ei soovinud nad juuksuritööd teha täiskoormusega, vaid pigem mingi teise töö kõrvalt.

(...) Ma ei arva, et ma peaksin ainult ühte tööd tegema, et see on tõesti see osa, et mulle väga meeldib teha, ma teeks seda pigem enda heaolu nimel ja teistele inimestele, kellel mulle meeldib neid juukseid lõigata (...). (Õ2)

Lisaks leidsid õppijad, et mikro kvalifikatsiooni õpe võib olla tasuline ning usuti, et raha ei saa olema õppimisel takistuseks, kuna tänapäeval kogutakse õppefonde.

Kokkuvõtvalt leidsid uuringus osalenud tööandjad ja ka tasemeõppe katkestanud õppijad, et arvestades tänapäeva õppijate soove ja vajadusi, oleks juuksuri erialal mikro kvalifikatsioon siiski vajalik. Kõik uuritavad pidasid oluliseks kutsetunnistuse olemasolu juuksuri erialal ning arvati, et selle taotlemise võimalikkus peab säilima ka oskuse õppes.

3.2 Mikro kvalifikatsiooni kavandamine ja väljatöötamine ning tulemused

Arendusuuringu **kavandamise etapis** võtsin arvesse analüüsimise etapis saadud andmed, mille põhjal hakkasin kavandama mikro kvalifikatsiooni. Aluseks võetud andmete põhjal selgus, et tööandjate arvates peaks mikro kvalifikatsioon olema paindlik ning sisaldama erialaseid algteadmisi. Ühel meelel oldi selles, et õpingutes tuleks liikuda lihtsamate oskuste õpetamisest keerulisemate poole, kasutades praktilist õpet.

(...) Oi ei, ilmtingimata praktiliselt, mitte ainult teoorias juukseid lõikan (...). (T2)

Mikro kvalifikatsiooni eesmärgi osas läksid tööandjate arvamusel eri suunda. Kujutati ette, et selline õppevorm oleks justkui millegi kindla oskuse spetsialiseerumiseks, olles pikem ja põhjalikum.

(...) Hästi tugev see õppekava. Et sellisel juhul, kui kool seda võimaldab, siis ei saa sealt tulla ainult baasoskusega, inimene peab oskama juba natukene rohkem, et sealt samm edasi teha (...). (T1)

Samas arvati, et kui niisugune õppevorm oleks lühem, suunduksid õppijad kiiremini reaalsesse töömaailma, mis toetaks õppijate vajadusi. Õppevormi osas toodi võrdluseks kõrgkoolide mittestatsionaarne õppevorm, mis võiks sobida juba töötavale õppijale.

Tööandjad olid ühel meelel, et mikrokvalifikatsiooni õpe võiks Eestis toimida ning alustada tuleks esimesena juuste lõikamisega. Oluliseks peeti, et õppijad saaks juba alguses teadmised juuste struktuurist ja näokujudest ning samuti peaks õpe kätkema ka juuste pesu ja hooldamist. Seetõttu, et eelnimetatud teadmised ja oskused on juuste lõikamisel vältimatud. Mitte ükski tööandja ei viidanud sellele, et mikrokvalifikatsioone tuleks alustada mõnest teisest erialasest oskustest.

Õppijate intervjuudest tuli välja vajadus ühe erialase oskuse õppe järele ning ka nende arvates tuleks alustada juuste lõikamisest, ent vajadusel sooviksid nad teisi oskusi juurde õppida.

(...) Ehk siis, kui saaks võib-olla kutsekoolis tekitada selliseid eraldi nagu lüüngad, kus saab ilma juuksuri õppeta õppida ka neid eraldi kõike (...). (Õ2)

Õppijate arvates ei tohi mikrokvalifikatsiooni õpe olla intensiivne, kuna see võib põhjustada õpingute katkestamist. Õpe peab nende arvates olema paindlik ning sealhulgas tuli arutlusele ka kaugõppe võimalus juuksuri erialal.

Ei kindlasti nagu rohkem võiks olla neid kaugõppe varianti, aga võib-olla, et pooleldi niimoodi täitsa kaugõppes teooriat saad eemalt õppida ja siis praktilise osa teed kohapeal kokku lepitavate kuupäevade ja asjadega. Et see oleks võib-olla nagu hea variant(...). (Õ2)

Intervjueeritavad leidsid, et mikrokvalifikatsioonide arendamisel tuleks juuksuri erialal alustada juuste lõikamise oskuse õpetamisest, millele tööandjad lisaksid ka peanaha ja juuste hoolduse oskused. Seesugune õppevorm peaks olema paindlik ning sisaldama praktilist õpet.

Arendusuuringu **arendamise etapis** otsustasin mikrokvalifikatsiooni väljatöötamisel lähtuda modulaarsest mudelist (Kivistik *et al.*, 2021), kuna läbides juuksuri erialal erinevaid mikrokvalifikatsioone, on õppijatel võimalik taotleda ka juuksuri erialal kutsetunnistus (Kivistik *et al.*, 2021). Juhul kui juuksuri erialal mistahes Eesti kutsekoolis avatakse veel mikrokvalifikatsioone ning nende loomise aluseks on võetud kehtiv neljanda taseme kutsestandard, on õppijal võimalus endale soovi korral kutsetunnistus taotleda. Tuginedes enda teadmistele, ei ole juuksuritel tänaseni kutsetunnistuse olemasolu Eestis töötamise eeltingimuseks ning ilumaailmas on mitmeid erinevaid lühikoolitusi, mille koolitajate kompetents ei ole piisav (Kutsekoda, 2020). Arvestades eelnevat saavad

mikro kvalifikatsioonid modulaarse mudeli alusel toimida, vaid kvalifitseeritud õpetajatega ja/või koolitajatega kutsekoolides ja/või erakoolides.

Mikro kvalifikatsiooni õppekava (vt lisa 6) koostas Voco koolituskeskuse õppekava vormile ning lähtusin Eesti kutse registri kehtiva Juuksuri, tase 4 (2021) kutsestandardist ja Tartu Rakendusliku Kolledži Juuksurite õppekavast (2021). Arendatava mikro kvalifikatsiooni eesmärgiks oli, et õppija omandaks kutsestandardist kompetentsid B 3.1 ja B 3.2 (Kutsestandard. Juksur..., 2021). Seega võtsin aluseks Voco juuksurite tasemeõppekavast järgnevad põhiõpingute moodulid: “Juuste ja peanaha hoolduse alusõpe” ja “Juuste, habeme ja vuntside lõikamine”, mille põhjal koostas mikro kvalifikatsiooni õpiväljundid:

- teab erinevaid peanaha ja juuste probleeme, haigusi ning häireid, rakendab omandatud teoreetilisi teadmisi praktilistes töödes;
- peseb ja hooldab kliendi juukseid ning peanaha, soovib kliendile juuksehooldusvahendeid koduseks juuste hoolduseks, järgib kliendikeskset teenindust;
- eristab juuste lõikamisel nelja põhivormi ning rakendab omandatud teadmisi praktilistes töödes;
- kavandab juukselõikuse vastavalt kliendi soovile, koostab lõikuskeemi ning lõikab juuksed vastavalt kliendi soovile.

Eelnevale lisasin põhiõpingute moodulist “Klienditeeninduse praktilised tööd” 2 EKAP-i (Eesti kutsehariduse arvestuspunkt) ulatuses tunde, tagamaks õppijate esimesed kogemused võõraste klientidega siiski Voco õppesalongis kutseõpetajate juhendamisel. Mikro kvalifikatsiooni seost Voco juuksurite tasemeõppekavaga visualiseerib lisa 7.

Mikro kvalifikatsiooni sihtrühmaks olid kõik keskharidusega inimesed, kel huvi juuksuri eriala vastu. Hariduse nõude jätsin sisse seetõttu, kuna Vocos ei õpetata käesoleva magistr töö valmimise hetkel põhikoolijärgselt juuksureid ning arendusuuringu ajal planeerisin mikro kvalifikatsiooni õppijad lisada tasemeõppe õppegrupi juurde.

Mikro kvalifikatsiooni vestlusvooru pääsemiseks tuli soovijatel esitada keskharidust tõendavad dokumendid ning kaheminutiline liftikõne videosalvestusena.

Mikro kvalifikatsiooni tutvustamiseks viisin läbi infotunni, mida soovitasid teha ka Tammeleht kolleegidega (2023).

4. Mikro kvalifikatsiooni õppekava “Juuste lõikamine ja hooldamine” rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine

Aastal 2023 septembris võeti Vocos juuksuri tasemeõppekavale 25 õppijat ja mikro kvalifikatsioonile 5 õppijat.

Mikro kvalifikatsiooni õppijate koolipäevad olid iga kolme nädala tagant. Andes vastutuse õppimise eest õppijatele, võimaldasime neil praktiliste tööde päevadel õppeklassi kutsuda igal õppepäeval ühe kliendi, kuid kohustuslik oli neil päevil vähemalt kahel korral endale klient leida.

Õppijatel tuli teostada iseseisvaid töid etteantud juhiste järgi erinevates veebikeskkondades ja lahendada veebipõhiseid teadmiste teste Moodle'is. Kõik vajalikud õppematerjalid olid leitavad Moodle'ist ning tundides läbitud teemasid näitlikustab loodud õppekava (vt lisa 6).

Mikro kvalifikatsiooni õppijatel oli võimalik planeerida enda õpitee lõpp vastavalt võimalustele, ent hiljemalt 2024 märtsikuu viimaseks päevaks. Seitsmenda õppenädala järgselt olin planeerinud õppijatele klienditeenindamist 2EKAP-i ulatuses Voco õppesalongis, ent ettenägematu asjaolu tingis tundide varasema soorituse. Vastavalt enda võimalustele osutasid õppijad viiel päeval ajavahemikus 17.02 – 09.03.2024 Voco õppesalongis juuste lõikamise teenust ning sooritasid vaatluspraktikat lõpetava kursuse õppijatel. Arendusuuringu rakendamise etappi ilmestab alljärgnev tabel 1.

Tabel 1. Arendusuuringu rakendamise etapis toimunud õppetegevuse ajagraafik.

Õppenädal	Tunnimaht	Õppemoodul	Õppetegevuse kirjeldus
Esimene õppenädal 12. september – 14. september 2023	30	“Juuksehoolduse alusõpe”	Toimusid teoreetilised ja praktilised tunnid ning õppijad tutvusid Moodle'i õpikeskkonnaga.
Teine õppenädal 10. oktoober – 13. oktoober 2023	20 10	“Juuste, habeme ja vuntside lõikamine” “Juuste ja peanaha hoolduse alusõpe”	Toimusid teoreetilised ja praktilised tunnid. Arvestuslik hindamine, kus õppijatel tuli teostada peapesu koos peamassaažiga ning kuivatada kliendi juuksed.

Õppenädal	Tunnimaht	Õppemoodul	Õppetegevuse kirjeldus
Kolmas õppenädal 07. november – 10. november 2023.	30	“Juuste, habeme ja vuntside lõikamine”	Toimused praktilised tunnid harjutuspeadel.
Neljandas õppenädal 05. detsember – 08. detsember 2023	32	“Juuste, habeme ja vuntside lõikamine”	Teostasime õppijatega viimased juustelõikused harjutuspeadel ning 08.10.2023 pidasin vahevestluse kahe õppijaga.
Viies õppenädal 16. jaanuar – 19. jaanuar 202	25	“Juuste, habeme ja vuntside lõikamine”	Õppijatel tuli leida endale vähemalt kaks klienti naiste juukselõikuseks.
Kuues õppenädal 13. veebruar – 15. veebruar 2024	25	“Juuste, habeme ja vuntside lõikamine”	Õppijatel tuli leida endale vähemalt kaks klienti meeste juukselõikuseks, kellest üks pidi olema habeme ja vuntsidega.
17. veebruar 2024 - 11. märts. 2024	52	“Klienditeeninduse praktilised tööd”	Õppijad teostasid juukselõikusi Voco õppesalongis endale sobilikel päevadel.
Seitsmes õppenädal 12. märts 2024 – 13/14. märts 2024	20	“Juuste, habeme ja vuntside lõikamine”	Võimalus veel harjutamiseks. Arvestuslik hindamine kas 13.03.24 või 14.03.24. Arvestusliku hindamisel tuli õppijatel lõigata kaks erinevat lõikusvormi kahel erineval kliendil ning konstrueerida lõikusskeem toestatud lõikusele. 14.03.24 pidasin poolstruktureeritud individuaalintervjuud.

Neljandal õppenädalal 08.10.2023 pidasin mikrovalifikatsiooni õppekava hindamiseks vahevestluse kahe õppijaga. Vestlusel toodi üheselt välja, et võrreldes tasemeõppijatega jääb neil julgusest ja pealehakkamisest puudu, ent samas toetas neid praktilistes tundides tasemeõppijate jälgimine.

(...) Ja siis mul tekkis selle poisi puhul küsimus, et kuidas mul see kolmnurk tuksi läks ja siis ma käin mööda klassi ringi, vaatan ühel kolmandikul on see kolmnurk seal, järelikult me oleme kõik midagi nagu ühtemoodi valesti teinud, vist või ühtemoodi õigesti (...). (M2)

Tasemeõppijatega koos olles tundusid õppetunnid väärtuslikumad, kuna küsiti erinevaid küsimusi ja tehti tähelepanekuid. Märkusena toodi välja, et tänu teistele erialastele tundidele, olid tasemeõppijad käeliselt tugevamad, mille tõttu käsitlesid nad ka töövahendeid paremini. Õppijad tõdesid, et täiskohaga tööl olles ei olegi nii lihtne tööandjalt õppepuhkust saada, kuid graafiku alusel töötades on võimalus koolipäevade järgi end tööle sättida. Positiivsena toodi välja kindla kontaktisiku olemasolu ning kiiresti liikuva ja täpse õppekorraldusliku info jagamise. Mikrovalifikatsiooni õppetegevuse ettepanekuna soovitati sel hetkel järgnevatele õppijatele muretseda kaks harjutuspead, et koolis õpitut saaks uuesti kodus läbi teha.

(...) ja et noh, meie ei tee värvimisi ega lokke nagu keskendume lõikusele ehk siis need lõikused, mis me oleme nagu koolis läbi teinud, peaks nagu kodus uuesti lõikama selle teise pea peal koduse tööna (...). (M1)

4.1 Tähelepanekud mikrovalifikatsiooni rakendamisel

Alljärgnevad tähelepanekud on tehtud minu uurijapäeviku sissekannete (lisa 8) põhjal õppijate vaatlemisel ja nendega suhtlemisel. Andmeanalüüsi meetodit ei olnud vaja kasutada, kuna selgelt ja üheselt eristusid konkreetsed tähelepanekud mikrovalifikatsiooni õppijatest ning minu enda mõtetest.

Tunnis tasemeõppijatega - Õppijad sulandusid koheselt tasemeõppijatega ning nende küsimused ühises grupis avasid arutelusid. Toimus omavaheline suhtlus ja toetamine õppetegevuses, hoolimata vanuselisest vahest.

Digioskused - Voco juuksuri tasemeõppekava kätkeb õppijate digioskuste arendamist mitmes erinevas moodulis, ent loodud mikrokvalifikatsiooni õppekava sisaldas nende arendamist minimaalselt. Seetõttu oli märgatav mikrovalifikatsiooni õppijate teadmiste nappus erinevate veebikeskkondade kasutamisel.

Käelised oskused - Mikrovalifikatsiooni õppijate arvates, olid tasemeõppijate käelised oskused paremad, ent õpetajana ma seda ei tajunud. Silmnähtav erinevus oli nende õppijate vahel, kes olid iseseisvalt rohkem harjutanud, hoolimata sellest millise õppegrupi õppijaga oli tegemist.

Kliendisuhetus - Tasemeõppijad harjutasid klienditeenindamist igas eriala moodulis ning siinkohal oli erinevus tuntav. Mikrovalifikatsiooni õppijatel jäi klienditeenindamisel just erialasesest suhtlemisoskustest puudu.

Mentorlus - Arendusprotsessi rakendamise etapis tundsin tugevat vajadust õppijate toetamiseks. Sellisel õppevormil õppides ei piisa õppijatele vaid kontaktisikust, kes infot jagab. Õpotee läbimisel on oluline õppijate toetamine, kasutades mentorlust.

4.2 Arendusuuringu tulemuslikkuse hindamine

Arendusuuringu hindamise etapis sain tagasisidet mikrovalifikatsiooni katkestanud õppijatelt, mikrovalifikatsiooni läbinud õppijatelt ja mikrovalifikatsiooni õppekaval õpetanud kutseõpetajatelt.

Õppijad (valim 2), kes olid asunud mikrovalifikatsiooni õppekavale õppima, kuid otsustasid siiski katkestada, edastasid enda lahkumissoovi vabas vormis elektronkirjaga. Esimese nädala järgselt teatanud õppija otsustas õpingud katkestada (isiklik suhtlus 17. september 2023) kuna tundis, et antud õpe ei ole tema soovidele vastav. Teisel õppenädalal teatanud õppija (isiklik suhtlus 10. oktoober 2023) pidi õpingutest loobuma, kuna uus tööandja ei võimaldanud tasustatud õppepuhkuse päevi ning seetõttu ei olnud võimalik õpinguid jätkata. Neljanda õppenädala lõpus teatanud õppija (isiklik suhtlus 21. detsember 2023) oli pikalt haige olnud ning tõi katkestamise põhjustena välja: liiga intensiivse õppetempo ja seetõttu oli õppetöö ka keeruline, mitte huvitumist naiste juukselõikustest ning asumist uuele tööle.

Mikrovalifikatsiooni lõpetanud õppijad olid õpingutega üldjoontes rahul. Õppijate sõnul olid õpingud pingelised ning vajasid igapäevaselt keskendumist, sest õpiharjumust enam polnud ning käelised tegevused esitasid väljakutseid. Hetkedel, mil kaaluti õppe katkestamist, survestas jätkama väline vajadus oskuse rakendamisele ning samuti unistus juuksuri eriala õppimisest. Mõlemad õppijad tunnistasid, et õpingute ajal tegelesid nad ise enda motiveerimise ning enda tunnete ja vajaduste analüüsimisega. Seega mõistsid õppijad, et vastutasid enda õppimise eest ise.

Et ma oleks võinud ja võib-olla üritada seal iseseisvalt veel midagi natuke rohkem punnitada teha omal käel (...). (M1)

Positiivsena toodi välja õppimist koos tasemeõppijatega, sest seetõttu tekkis klassis erinevaid tähelepanekuid ning ka küsimusi, mis lõppkokkuvõttes tuli õppimisele kasuks. Võrreldes end tasemeõppijatega leiti, et neil jäi puudu enesekindlusest ning olid arvamusel, et teiste moodulite juurde õppimine toetab üldiselt käelisi tegevusi. Tasemeõppijatega koos õppimise takistavaks teguriks oli õpetaja tähelepanu jagamine, samas nenditi, et tegu ei olnud individuaalõppega.

(...) see, et me olime liidetud siia põhigrupi juurde, et iseenesest oli see tore, samas õpetaja tähelepanu tuli nagu oodata, aga samas kui ma õpiks selle kahe aastasel kursusel, neid on ka palju samamoodi, noh, et ma ei saaks nõuda, et õpetaja nagu koheselt oma tähelepanu mulle suunab, kui ma seda vajan.(...). (M2)

Õppijatele meeldis kindla kontaktisiku olemasolu, kes jagas aegsasti infot ning vajadusel oli võimalus küsimusega tema poole pöörduda. Mikro kvalifikatsiooni õppekaval õpetanud kutseõpetajad olid õppijate arvates professionaalsed ning igati toetavad. Läbitud õppemoodulid ja tundide tegevused oli eesmärgipärased ning vastasid ootustele, kuid segadust tekitas mõningane infosulg tundides.

(...) et see natuke oli muidugi pahasti, et kuna neil oli see igapäevane, kohtusite nendega rohkem. Et oli mingeid asju, mida võtsite nendega läbi, aga meiega ei võtnud. Ja siis, kui me kõik koos saime kokku alustati juttu aaaa me rääkisime, jah, mäletate, okei, lähme edasi (...). (M1)

Õppeprotsessi ajal ilmnis õppijatel vajadus videomaterjali järele ning seda just juustelõikamise skemaatilistele õppematerjalidele lisaks. Õppekava arendus ettepanekutena soovitati praktika mahu suurendamist, nentides, et 2EKAP-i ulatuses tunde reaalses salongi keskkonnas jäi neile väheks. Ideaalis võiks mikro kvalifikatsiooni õpe õppijate hinnangul toimida ka eraldi grupis.

(...) et noh, et selline individuaalõpe, kus nagu õpetaja on tõesti ainult meie mikrode päralt. No see oleks olnud ju väga lux kaup. (M2)

Kokkuvõtvalt tunnistasid mõlemad õppijad, et neil on julgust iseseisvalt juustelõikajana edasi liikuda ning nad hindavad kõrgelt omandatud oskuseid ja teadmisi. Olenemata sellest ei näe õppijad end täiskohaga juuksurina töötamas, vaid teeksid seda pigem lisatöona. Õppijatel tekkis huvi teiste juuksuri eriala oskuste omandamise ning kutsetunnistuse omamise järele. Seetõttu olid mõlemad õppijad valmis asuma uutele juuksuri oskuste mikro kvalifikatsioonidele õppima, sealhulgas ka tasuliselele.

Kutseõpetajate sõnul oleneb mikro kvalifikatsiooni õppekaval õppijate hakkamasaamine suuresti nende sisemisest motivatsioonist ning iseseisvana tehtava töö mahust. Tagasiside põhjal nentisid õpetajad, et käeline vilumus tuleb mitme kordse harjutamise näol, mida tasemeõppijad praktiseerisid ka teistes erialatundides, ent mikro kvalifikatsiooni õppijatel tuli seda iseseisvalt teha. Võimaldamaks õppijatel taotleda kutsetunnistust juuksuri erialal, tõid mikro kvalifikatsiooni õppekaval juhendanud kutseõpetajad välja vajaduse ka teiste erialaste oskuste mikro kvalifikatsioonidele. Üheselt leiti

arendus ettepanekuna vajadus ajaliselt pikema ning individuaal grupina mikro kvalifikatsiooni õppe järele.

5. Arutelu

Arendusuuringu eesmärgiks oli juuksuri eriala tasemeõppekava katkestanud õppijate ja tööandjate arvamuste alusel välja töötada ja rakendada mikro kvalifikatsiooni juuksuri erialal ning uurida õppijate arvamusi selle toimimisest.

Uurimistöo esimene uurimisküsimus oli: **Mida arvavad juuksuri eriala tasemeõppekava katkestanud õppijad ja tööandjad mikro kvalifikatsiooni loomisest?** Pidasin vajalikuks uurida, miks õppijad enda õpingud katkestasid ning seega intervjueris kolme juuksuri eriala tasemeõppe katkestanud õppijat. Läbiviidud intervjuude põhjal jõudsin sarnasele tulemusele varasematega, et õpingud katkestatakse peamiselt perekondlikel, majanduslikel ja isiklikel põhjustel (Cerdà-Navarro *et al.*, 2022; Espenberg *et al.*, 2012). Mitmed autorid (Cerdà-Navarro *et al.*, 2022; Espenberg *et al.*, 2012) on tähelepanu suunanud sellele, et õpingute kõrvalt tööl käimine võib negatiivselt mõjutada õpinguid. Minu tulemuste põhjal käisid tasemeõppe katkestajad õpingute kõrvalt tööl ning katkestasid õpingud esimesel õppeaastal, mis kinnitab Bonnali ja tema kolleegide (2019) väljatoodud töölkäimise mõjust just esimese kursuse õpingutele. Minu uuritavate põhjal selgus, et juuksuri eriala tasemeõpingute üheks katkestamise põhjuseks oli ka kõikide oskuste mittemeeldimine ning seetõttu toetati ka ühe kindla oskuse õpetamist. Tasemeõppe kõrval on võimalik erialaseid oskusi omandada lühemate õppevormidega (Council of the..., 2022; Kivistik *et al.*, 2021), milleks on ka mikro kvalifikatsioon. Uuringus osalejate arvates on Eestis olemas vajadus lühemate ja paindlike oskuste õppele, kinnitades sellega läbiviidud OSKA uuringuid (Kutsekoda, 2020; 2022).

Tulemuste põhjal leidsin esimesele uurimisküsimusele vastuse, et mikro kvalifikatsioon oleks vajalik, hoolimata sellest, et sellise erialase ettevalmistusega töötajal võib tööandjate hinnangul töömaailmas esineda ka mõningasi riske.

Teine uurimisküsimus, milleks oli: **Milliste põhimõtete alusel tuleks tasemeõppekava katkestanud õppijate ja tööandjate arvates koostada mikro kvalifikatsiooni andev õppekava juuksuri erialal?** Tööandjate kaasamine õppekava arendusprotsessi oli oluline selleks, et õppekava vastaks tööturu vajadustele, mida soovitab ka Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 (HTM, 2021). Õppekavade arendamisel soovitasid tööandjatega koostööd teha ka uurijad Vértesy ja Kukaj (2024) ning samuti Prank-Vijard ja Unt (2022). Sain tööandjatelt sisendi, et mikro kvalifikatsioon keskenduks konkreetsetele

oskuste õpetamisele, millele viitasid ka Patrick (2021), Vértesy ja Kukaj (2024). Kivistik ja kolleegide (2021) soovitusel võtsin õppekava arendamisel aluseks modulaarse mudeli, kuna selliselt loodud mikro kvalifikatsioonide läbimisel on õppijatel võimalik soovi korral taotleda kutsetunnistus. Hoolimata sellest, et siiani ei ole Eestis juuksurina töötamise eelduseks kutsetunnistuse olemasolu, pidasid kõik uuritavad seda oluliseks. Mikro kvalifikatsiooni andva õppekava arendamisel lähtusin kehtivast Juuksur, tase 4 kutsestandardist (2021) ning Voco juuksurite tasemeõppekavast. Kavandasin mikro kvalifikatsiooni õpetegevuse nii veebi - kui ka kontaktõppena. Kusjuures minu leitud tulemustest jäi kõlama praktilise õppe vajadus, seda ilmselt eriala spetsiifilisuse tõttu.

Uuringu tulemuste põhjal sain sisendi arendamiseks juuksuri erialal mikro kvalifikatsiooni andva õppekava ning magistritöö kahe esimese uurimisküsimuse tulemusena valmis mikro kvalifikatsiooni õppekava “Juuste lõikamine ja hooldamine” mahuga 13 EKAPit.

Kolmas uurimisküsimus oli: **Mida arvavad õppijad juuksuri eriala mikro kvalifikatsiooni õppekaval õppimisest?** Tammeleht kolleegidega (2023) soovitasid mikro kvalifikatsiooni õppijad tasemeõppijatest eraldada, kuid minul ei õnnestunud seda mitmete takistuste tõttu teha. Samas selgus tulemustest, et mikro kvalifikatsiooni õppijad leidsid selliselt õppides nii positiivseid kui ka negatiivseid külgi. Olulisena kerkis tulemustest esile õppijate teadlikkus sellest, et nad vastutasid enda õpingute eest ise, mis Pedaste (*s.a*) sõnul on nüüdisaegse õpikäsituse põhiprintsiibiks. Mikro kvalifikatsiooni arendamisel soovitasid Curry ja Docherty (2017) ja Patrick (2021) samuti võtta arvesse ennastjuhtivat õppijat. Autorite Klein-Collinsi ja Shafenberg (2023) ning Wynei ja kolleegide (2021) arvates käivad tänapäeva õppijad õpingute kõrvalt tööl, mida uuringus osalenud mikro kvalifikatsiooni läbinud õppijad ka tegid. Klein-Collinsi ja Shafenberg (2023) sõnul võivad juba tööl käivad õppijad enda õpieesmärkidest ning karjääri osas oluliselt teadlikumad olla.

Uuringu alguses olin uurijana kindel, et mikro kvalifikatsiooni õpe sobib just töötavatele ja igas vanuses õppijatele, mida on kinnitanud ka Vokić kolleegidega (2021). Õpingute katkestamise põhjusteks võib olla ka rahulolematuse enda õpitulemustes (Cerdà-Navarro *et al.*, 2022; Rumberger & Lim, 2008), mis ilmnis ka minu uuringus mikro kvalifikatsiooni katkestanud õppijate seas.

Mikro kvalifikatsiooni läbinud õppijate soov oli õpingutel omandada kõrvaleriala ning asuda sellele väiksema koormusega tööle. Pluffi ja Weiss (2022) ning ka Zhang ja West (2020) sõnul peaksid mikro kvalifikatsioonid õpetama oskusi, mida õppijad saaksid ka kohe

rakendada ning minu uuringu tulemuste põhjal avas loodud mikro kvalifikatsioon õppijatele selle võimaluse.

5.1 Arendusuuringu järeldused ja soovitused edaspidiseks

Arendusuuringus saadud tulemused põhinevad uuringus osalejate arvamustel ning neid ei saa üldistada. Seega on järgnevad järeldused ja soovitused tehtud vaid antud uuringus osalejate, arendusuuringu ajal peetud uurijapäeviku sissekannete ning loetud allikate põhjal.

Uurijapäeviku sissekannete ning arendusuuringu analüüsi etapis läbi viidud intervjuude põhjal võin järeldada, et mikro kvalifikatsiooni arendamise protsessi on oluline kaasata tööandjaid. Tööturu ootuste põhjal loodud õppekavade lõpetajad suunduvad suure tõenäosusega ka töömaailma. Seega **soovitan mistahes eriala mikro kvalifikatsioonide loomisel teha koostööd antud valdkonna töömaailma esindajatega.**

Uurijana tekkis tunnetus, et mikro kvalifikatsiooni õpe on sobilik elukestva õpikogemusega õppijale, kes on teadlikult eesmärgistanud enda õppimist. Õppijatel, kes arendustöös valminud mikro kvalifikatsiooni läbisid, olid minu hinnangul kõrge eneseregulatsiooni ning enesejuhtimise oskused. Lisaks tuleb mikro kvalifikatsioonide loomisel pöörata tähelepanu ka õppijate õpimotivatsiooni hoidmisele, mille tõttu **pean oluliseks õppijatele mentorluse rakendamist.** Mikro kvalifikatsiooni õppekava eeldab suuresti iseseisvalt õppimist ning mentorluse rakendamisega on võimalik jälgida iga õppija arengut. Uurijapäeviku sissekannete põhjal järeldan, et sellisel õppevormil on õppijate individuaalne toetamine oluline ning mentor saab vajadusel õppijaid õpiteel suunata ja aidata.

Osaledes arendusuuringus uurijana ja uuritavate kutseõpetajana, julgen arvata, et mikro kvalifikatsiooni rakendamisel eraldi õppegrupina omandaksid õppijad erialaseid teadmisi ja oskusi juhendajalt kiiremini, kuna juhendaja tähelepanu oleks suunatud vaid neile. Sel juhul koosneks õppegrupp vaid ühe oskuse õppijatest, kus ei toimuks üksteiselt õppimist selliselt, nagu läbiviidud arendusuuringus. Tänu tasemeõppijate jälgimisele pingutasid minu hinnangul mikro kvalifikatsiooni õppijad rohkem ning samuti avardas nende silmaringi juuksurierialal. Tuginedes enda arvamusel **julgustan mikro kvalifikatsioonide õpetegevusi läbi viia osaliselt eraldi grupis, ent mõningal määral siiski koos tasemeõppijatega.**

Arendustööna valminud õppekavas oli arvestusliku hindamise esialgne eesmärk õppijatel tõendada enda oskusi harjutusklassis, enne klientide teenindamist kooli õppesalongis. Selleks hetkeks oli mikro kvalifikatsiooni õppijatel klienditeenindamise

kogemust vähem kui tasemeõppijatel ning arendusuuringu rakendamise etapis toimunud muutus tuli neile kasuks. Mikro kvalifikatsiooni arendajana kujutlesin õppijaid edasi praktiseerimas ilusalongis või juuksurisalongis, kuid reaalsuses soovisid õppijad kohe peale õpingute lõppu osalise koormusega juukselõikajana tööle asuda. Seega **soovitan järgnevatel juuksuri eriala mikro kvalifikatsioonide loomisel võtta arvesse enamate kui 2 EKAP-i ulatuses tundide eraldamist moodulist “Klienditeenindamise praktilised tööd”**.

Loodud mikro kvalifikatsiooni õppekava näitel saab luua kutsehariduses mistahes erialal mikro kvalifikatsioone. Antud uuringus olnud mikro kvalifikatsiooni õppijate arv tõi esile mitmeid riske, mida õppekavade arendajad saavad tulevikus arvesse võtta. Järgnevatel uurijatel soovitan uuringuid läbi viia mikro kvalifikatsiooni õppijate õpiharjumuste ning õpimotivatsiooni teemadel.

Tänu sõnad

Soovin tänada kõiki uuringus osalenuid, kes panustasid mikro kvalifikatsiooni väljatöötamisele ja rakendamisele Tartu Rakenduslikus Kolledžis. Samuti soovin tänada enda juhendajat Mari Karmi igakülgse abi, panustatud aja ja arutelude eest. Tuge pakkusid ka Pihel Hunt ja Gerli Silm magistritöö seminari raames. Täna kaasõppijad ja enda perekonda igakülgse toetuse eest magistritöö kirjutamisel.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Gerly Sepping

/allkirjastatud digitaalselt/

16.05.2024

Kasutatud kirjandus

- Bell, S. J., & Shank, J. D. (2007). *Academic librarianship by design: A blended librarian's guide to the tools and techniques*. American Library Association.
- Beilmann, M. (2020). *Küsitlusuuringud*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogiate andmebaas. <https://samm.ut.ee/k%C3%BCsitlusuuringud>
- Bonnal, L., Favard, P. and Sorho-Body, K.M.-D. (2019). Does working to pay for higher education really harm French academic results?. *International Journal of Manpower*, Vol. 40 No. 4, pp. 591-615. <https://doi.org/10.1108/IJM-10-2017-0276>
- Branch, R. M. (2009). *Instructional design: The ADDIE approach* (Vol. 722). New York: Springer.
- Brown, M., Mhichil, M. N. G., Beirne, E., & Mac Lochlainn, C. (2021). The Global Micro-Credential Landscape: Charting a New Credential Ecology for Lifelong Learning. *Journal of Learning for Development*, 8(2), 228–254.
- Cirlan, E., & Loukkola, T. (2020). Micro-credentials linked to the Bologna Key Commitments. *European University Association*. <https://microcredentials.eu/wp-content/uploads/sites/20/2020/09/MICROBOL-Desk-Research-Report.pdf>
- Cerdà-Navarro, A., Quintana-Murci, E., & Salvà-Mut, F. (2022). Reasons for dropping out of intermediate vocational education and training in Spain: The influence of sociodemographic characteristics and academic background. *Journal of Vocational Education & Training*, 1-25. <https://doi.org/10.1080/13636820.2022.2049625>
- Clayton, B., & Harris, R. (2018). Recent reforms in vocational education and training. *International Journal of Training Research*, 16(2), 99–102.
- Council of the European Union (2022). *Proposal for a council recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability*. Brussels. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9237-2022-INIT/en/pdf>
- Curry, L., & Docherty, M. (2017). Implementing competency-based education. *Collected Essays on Learning and Teaching*, 10, 61-73.
- Dundes, L., & Marx, J. (2006). Balancing Work and Academics in College: Why Do Students Working 10 to 19 Hours per Week Excel? *Journal*
- Euroopa Ülemkogu & Euroopa Liidu Nõukogu (2022, 16. juuni). *Nõukogu soovitas tasemikrokvalifikatsioonitunnistuste puhul võtta kasutusele Euroopa lähenemisviisi*. ELi Pressiteade.

- <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2022/06/16/council-recommendations-european-approach-to-micro-credentials/>
- Espenberg, K., Beilmann, M., Rahn, M., Reincke, E., & Themas, E. (2012). Õpingute katkestamise põhjused kutseõppes. *Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike*
- FreeConvert (s.a.). <https://www.freeconvert.com/convert/video-to-mp3>
- Haridussõnastik (s.a.). <https://www.eki.ee/dict/haridus/index.cgi>
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2021). *Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035*.
https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-09/1._haridusvaldkonna_arengukava_2035_kinnitatud_11.11.21.pdf
- Haridus- ja Teadusministeerium (2023, 25. oktoober) *Täiskasvanute koolituse seaduse muudatused loovad raamistiku mikrovalifikatsioonidele*.
<https://www.hm.ee/uudised/taiskasvanute-koolituse-seaduse-muudatused-loovad-rakivistikamistiku-mikrovalifikatsioonidele>
- Juuksur õppekava* (2021). Tartu Rakenduslik Kolledž. <https://voco.ee/oppetoo/oppekavad/>
- Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogiate andmebaas. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne.sisuanalyys>
- Kazin, C. & Clerkin, K. M. (2018). The potential and limitations of microcredentials. *Service Members Opportunities Colleges*.
- Kato, S., Galán-Muros, V., & Weko, T. (2020). The emergence of alternative credentials.
- Kivistik, K., Veliste, M., Käger, M., & Derevski, R. (2021, mai). *Mikrovalifikatsioonide kasutuselevõtmise võimalused Eesti haridus- ja kutsesüsteemis rahvusvahelisele praktikale toetudes*. Lõpparuanne.
https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-10/aruanne_mikrovalifikatsioonid_2021.pdf
- Klein-Collins, R., & Shafenberg, K. (2023). When it's the learning that counts: Competency-based education and credit for prior learning for working learners. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 2023(179), 41–52.
- Kori, K., & Mardo, K. (2017). Õppimine ja väljalangemine IKT erialade esimesel aastal Eesti kõrgkoolide näitel. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri. Estonian Journal of Education*, 5(1), 239–267. <https://doi.org/10.12697/eha.2017.5.1.08>
- Kurt, S. (2018, 16. detsember). *ADDIE Model: Instructional Design*. *Educational Technology*.
<https://educationaltechnology.net/the-addie-model-instructional-design/>
- Kutsekoda (2020). *Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: isikuteenused*. Uuringu terviktekst.

https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2017/10/OSKA-isikuteenused_TERVIK_final-1.pdf

Kutsekoda (2022). OSKA üldproгноos 2022–2031. Ülevaade Eesti tööturu olukorrast, tööjõuvajadusest ning sellest tulenevast koolitusvajadusest. OSKA uuringuaruanne. <https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2023/02/OSKA-Uldproгноos-2022-2031.pdf>

Kutsestandard. Juuksur, tase 4. (2021).

<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10884560>

Kutseõppeasutuse seadus (2013). *RT I, 28.12.2022, 49.*

<https://www.riigiteataja.ee/akt/128122022049>

Laherand, M.-L. (2008). Kvalitatiivne uurimisviis. Infotrükk

Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., & Strömpl, J. (2014). *Intervjuu. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogiate andmebaas.*

<https://samm.ut.ee/intervjuu>

Löfström, E., & Areskoug, L. (2020). *Taking action into research!*.

https://www.edu.uu.se/digitalAssets/856/c_856734-l_1-k_takingactionintoresearch_201206.pdf

Malhotra, R., Massoudi, M., & Jindal, R. (2023). Shifting from traditional engineering education towards competency-based approach: The most recommended approach-review. *Education and Information Technologies*, 1–31.

Molenda, M. (2003). In search of the elusive ADDIE model. *Performance improvement*, 42(5), 34–37.

Niglas, K. (2004). *The combined use of qualitative and quantitative methods in educational research. Abstract.* TPÜ Kirjastus. <http://www.digar.ee/id/nlib-digar:11056>

Niglas, K. (2011, 31.märts). *Kombineeritud ning alternatiivsed uuringudisainid sotsiaalteaduslikus uurimistöös.* Studia Generalia avalik loeng. Tallinna Ülikool. <https://www.tlu.ee/~katrin/generalia/Generalia.pdf>

OECD (2023), Youth not in employment, education or training (NEET) (indicator). doi: 10.1787/72d1033a-en (Accessed on 22 September 2023).

Oliver, B. (2019). Making micro-credentials work for learners, employers and providers. Retrieved from *dteach.deakin.edu.au/microcredentials*.

Olev, A., & Alumae, T. (2022). Estonian speech recognition and transcription editing service. *Baltic Journal of Modern Computing*, 10(3), 409–421.

Patrick, S. (2021). Transforming Learning through Competency-Based Education. *State*

Education Standard, 21(2), 23-29.

Pedaste, M. (s.a.). Nüüdisaegse õpikäsituse mudel.

<https://sisu.ut.ee/opikasitus/5-n%C3%BC%C3%BCdisaegse-%C3%B5pik%C3%A4situse-mudel>

Pluff, M. C., & Weiss, V. (2022). Competency-based education: The future of higher education. *New Models of Higher Education: Unbundled, Rebundled, Customized, and DIY*, 200–218. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-3809-1.ch010>

Prank-Vijard, V., & Unt, E. (2022). *Mikroraadide väljatöötamine kõrghariduses Eesti Lennuakadeemia näitel* [magistritöö, Tartu Ülikool]. DSpace.

<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/59f55372-f629-4565-899f-9773333e521c/content>

Ramsdal, G. H., & Wynn, R. (2022). Attachment and school completion: Understanding young people who have dropped out of high school and important factors in their re-enrollment. *International journal of environmental research and public health*, 19(7), 3938.

Reed, A., Kong, Y., & Abramovich, S. (2024). Assessment, credential, or both? higher education faculty's design principles for micro-credentials. *Discover Education*, 3(1), 16

Rumberger, R. W., & Lim, S. A. (2008). Why students drop out of school: A review of 25 years of research.

Rutiku, S., Valk, A., Pilli, E., & Vanari, K. (2009). *Õppekava arendamise juhendmaterjal*. Sihtasutus Archimedes.

https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/16497/juhend_veeb.pdf?sequence=1&isAlowe d=y

Rämmer, A. (2014). *Valimi moodustamine*. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <https://samm.ut.ee/valimid>

Spatioti, A. G., Kazanidis, I., & Pange, J. (2022). A comparative study of the ADDIE instructional design model in distance education. *Information*, 13(9), 402.

Zhang, J., & West, R. E. (2020). Designing Microlearning Instruction for Professional Development Through a Competency Based Approach. *TechTrends*, 64(2), 310–318.

Tammeleht, A., Rajando, K., & Sutrop, M. (2023, June). Development and piloting of a micro-credential programme in research ethics and integrity leadership—an example from Estonia. In *9th International Conference on Higher Education Advances*

(HEAd'23) (pp. 733-740). Editorial Universitat Politècnica de València.

<http://dx.doi.org/10.4995/HEAd23.2023.16220>

Vabariigi Valitsus (2023, 22. juuni). *Eesti Euroopa Liidu poliitika prioriteetid 2023–2025*.

<https://www.riigikantselei.ee/el-poliitika-julgeolek-ja-riigikaitse/eesti-euroopa-liidu-poliitika/el-poliitika>

Vértesy, L., & Kukaj, Q. (2024). Micro-credentials: Navigating New Frontiers for Skill Acquisition and Lifelong Learning.

Vokić, N. P., Bilušić, M. R., & Perić, I. (2021). Work-Study-Life Balance – the Concept, its Dyads, Socio-Demographic Predictors and Emotional Consequences. *Zagreb International Review of Economics and Business*, 24(s1), 77–94.

Wegener, D. (2006). *Training library patrons the ADDIE way*. Elsevier.

Wyne, M. F., Zhang, L., & Farahani, A. (2021, June). A Review of Competency Based Education (CBE). In *2021 International e-Engineering Education Services Conference*

Lisad

Lisa 1. Arendusuuringu analüüsimise etapis kasutatud intervjuu kava tasemeõpingute katkestajale

SISSEJUHATAVAD KÜSIMUSED

1. Millega Te praegu tegelete?
 - Kui õppija töötab: Kuidas see töö meeldib?
2. Kunagi olete huvi tundnud ka juuksuriks õppimise vastu... ?

PÕHIOSA KÜSIMUSED

1. Millistel põhjustel, et õpingud juuksuri erialal katkestasite?
2. Mis valmistas Teile õpingute ajal kõige enam raskusil?
 - Mis meeldis?
3. Millised olid Teie suhted kaasõppijate ja õpetajatega?
4. Kui Teil oleks võimalik õppida vaid ühte oskust juuksuri erialal, milline see oleks?
5. Millisel juhul/millistel asjaoludel Te oleksite valmis õpinguid ette võtma vaid ühe erialase oskuse omandamiseks ?
 - Mis teid takistaks ning mis aitaks kaasa?
6. Kuidas mõjutab raha teie otsust õppida?
 - Oleksite Te valmis enda õpingute eest tasuma või eelistaksite riigieelarvelist st, teie jaoks tasuta õpet?
7. Kas Te näete ennast kuskil tööl, olles omandanud vaid ühe oskuse juuksurerialal?
8. Kuidas Teie arvates kliendid võivad suhtuda ühe erialase oskusega juuksurisse?
9. Oletame, et Te olete ühe oskuse omandanud, kas oleksite valmis mingi aja möödudes järgmist omandama, et lõpptulemusena taotleda juuksureriala kutset?
10. Kas Teie jaoks on oluline omandada juuksuri kutsetunnistust?

INTERVJUU LÕPETAMINE

1. Kas Te soovite veel midagi eelnevale lisada?
2. Kas uurimuse käigus tekkis mulle veel küsimusi?

Lisa 2. Arendusuuringu analüüsimise etapis kasutatud intervjuu kava tööandjale

SISSEJUHATAVAD KÜSIMUSED

1. Kui kaua olete juuksurisalongi (ilusalongi) omanik olnud?
 - Mis Teile antud ameti juures meeldib?
 - Mis on keeruline?
2. Kas Te ise olete juuksur?

Kui jah siis :

 - Kus olete juuksuriks õppinud?
 - Kuidas õpingud välja nägid?
3. Kui palju on Teie juuksurisalongis /ilusalongis tööl juuksureid?
 - Millise ettevalmistusega nad on? (erakooli koolituse, kutsekooli)
4. Kas mõni Teie salongi juuksuritest on õppinud sel ajal, kui ta Teie juures töötab?
 - Kas keegi neist on juuksuri õpingud katkestanud?

PÕHIOSA KÜSIMUSED

1. Millistel põhjustel Teie arvates õppijad õpingud katkestavad?
2. Kas Teie ettevõttes töötab hetkel kindlale oskusele spetsialiseerunud töötajaid? Kui jah siis milliste oskustega?
3. Milliseid erialaseid oskusi Teie arvates juuksuri erialal kõige enam tarvis läheb?
4. Millistel tingimustel olete valmis tööle võtma kindla oskusega töötajat?
5. Milliste oskustega töötajaid te enda ettevõttes töötamas näete?
6. Milliseid riske näete selles, kui töötaja on ühe oskusega?
7. Kas Te võimaldaksite töötaja soovil omandada töötamise kõrvalt veel mõne erialase oskuse juurde õppimist? Palun põhjendage!
8. Kas Teie jaoks on oluline, et juuksur omaks kutsetunnistust?
9. Kui kool võimaldaks tulla õppima juuksuri erialale ühte oskust, siis milline peaks see Teie arvates olema? Palun põhjendage!
10. Millises järjekorras peaks kool juuksurierialal oskusi õpetama?

INTERVJUU LÕPETAMINE

1. Kas Te soovite veel midagi eelnevale lisada?
2. Kas uurimused käigus tekkis mulle veel küsimusi?

Lisa 3. Arendusuuringu rakendamise etapis vahevestlusel kasutatud intervjuu kava mikroqualifikatsiooni õppekava õppijatele

1. Millised on Teie mõtted seoses mikroqualifikatsioonil õppimisega antud hetkel?
 - Mis on Teid toetanud?
 - Kas on midagi mis valmistab raskusi?
2. Kuidas hindate enda õppimist töötamise kõrvalt?
3. Millised on Teie mõtted õppekava lõpetamisega?
4. Kas Teil on juba tekkinud mingeid ettepanekuid õppekava arendamiseks?

Lisa 4. Arendusuuringu hindamise etapis kasutatud intervjuu kava mikrokvalifikatsiooni õppekaval õppinud õppijatele

1. Kuidas Sa hindad sellel õppekaval õppimist?
 - Mis Sulle meeldis?
 - Mis valmistas raskusi?
2. Kuidas hindad õppekaval õpetatud moodulite vajalikkust?
3. Kuidas hindad sellel õppekaval omandatud oskusi?
4. Millised on Sinu ettepanekud selle õppekava edasiarendamiseks?
5. Millised on Sinu edasised plaanid õppekaval omandatud oskustega?
6. Kust leidsid info, et selline õppekava avatakse?

Lisa 5. Arendusuuringu hindamise etapis elektronkirjas kasutatud intervjuu kava kutseõpetajatele

1. Kuidas hindate õppijate hakkamasaamist mikroqualifikatsiooni õppekaval?
2. Millised on Teie ettepanekud mikroqualifikatsiooni õppekava arendamiseks?

Lisa 6. Arendusuuringu arendamise etapis loodud mikrovalifikatsiooni õppekava Tartu Rakenduslikus Kolledžis

Tartu Rakenduslik Kolledž
Koolituskeskus

Kinnitatud direktori
15.06.2023
käskkirjaga nr 480

ÕPPEKAVA Juuste lõikamine ja hooldamine

- 1. Õppekavarühm** (vastavalt ISCED-F 2013 õppekavarühmade klassifikatsioonile):
1012 - Juuksuritöö ja iluteenindus
- 2. Õppe kogumaht** (akadeemilistes tundides): **338**
kontaktunde: 244, sh praktiline töö: 172
iseseisev töö: 94
Maht 13 EKAP
- 3. Õppekava koostamise alus**
 4. taseme juuksuri kutsestandardi kompetentsid B 3.1 ja B 3.2 ning Tartu Rakendusliku Kolledži Juuksurite õppekava (EHIS-es kood 196097) põhiõpingute moodulid: Juuste ja peanaha hoolduse alusõpe ja Juuste, habeme ja vuntside lõikamine.
- 4. Sihtgrupp**

Sihtrühmaks on õppijad, kes on omandanud keskhariduse ning kes tunneb huvi juuksuri eriala vastu.
- 5. Õppe alustamise tingimused**

Keskhariduse olemasolu tõendavad dokumendid. Valmisolek õppida kaasõppijate ja klientide peal. Õppija peab soetama endale harjutuspea, lõikuskäärid (tavalised ja fileer) ja juukselõikusmasina. Õppijal peab olema arvuti kasutamise oskus tavakasutaja tasemel. Õppijal peab olema võimalus kaasata õppeprotsessi kliente, kelle peal teostada praktilisi töid õppeklassis. Õpe toimub eesti keeles.
- 6. Õppe eesmärk**

Koolituse läbinu teostab juuste hooldamist ning algtasemel juukselõikusi meestele ja naistele.
- 7. Õpiväljundid**

Koolituse lõpuks õppija:
- teab erinevaid peanaha ja juuste probleeme, haigusi ning häireid, rakendab

- omandatud teoreetilisi teadmisi praktilistes töödes;
- peseb ja hooldab kliendi juukseid ning peanaha, soovib kliendile juuksehooldus vahendeid koduseks juuste hoolduseks, järgib kliendikeskset teenindust;
 - eristab juuste lõikamisel nelja põhivormi ning rakendab omandatud teadmisi praktilistes töödes;
 - kavandab juukselõikuse vastavalt kliendi soovile, koostab lõikuskeemi ning lõikab juukseid vastavalt kliendi soovile.

8. Õppesisu

Teema nimetus	Õppe- tundide arv	Sisu lühikirjeldus
Teoreetilised teadmised: Juuste ja peanaha hooldamine	18	Teoreetilised teadmised omandatakse teooriatundides, mida toetavad Moodle´i keskkonnas olevad õppematerjalid. Omandatud teadmiste kontrollimiseks, tuleb sooritada Moodle´i keskkonnas test. Testis tuleb saada vähemalt 60% õigeid vastuseid.
Iseseisev töö: Juuste ja peanaha hooldamine	12	Iseseisvalt viiakse end kurssi etteantud juhiste järgi peanaha haiguste ja probleemidega, õpitakse peamassaaži võtted ning etteantud juhiste järgi leitakse infot looduslikest juuksehooldusvahenditest. Kõiki juhendid on leitavad Moodle´i keskkonnas.
Praktiline töö harjutuspeal ja klientidel: Juuste ja peanaha hooldamine	22	Praktiliselt teostatakse üks peapesu ja kuivatus harjutuspeal; vähemalt kaks peapesu kliendil, kasutades vastavalt kliendi juuste tüübile õigeid hooldusvahendeid ning teostatakse kerge juuste kuivatus.

<p>Teoreetilised teadmised: Juuste lõikuste planeerimine</p>	<p>60</p>	<p>Kombineerides teoreetilisi ja praktilisi töid saadakse järgnevad teadmised: Juukselõikuste põhivormid (massiivne põhivorm, gradueeritud põhivorm, kasvav järguline põhivorm (kihiline), ühtlane järguline põhivorm). Mõisted lõikusnurk ja salgu tõstenurk juukselõikuse ajal. Juukselõikusskeemide kujundamine (sisaldab põhijaotusi, alajaotusi, kujundliku joont, kontuur joont, juuksesalgu tõstenurki ja lõikusnurki pea eri osades). Habemete ja vuntside kujundamise põhimõtted.</p>
<p>Praktilised tööd harjutuspeal ja klientidel: Juuste lõikuste planeerimine</p>	<p>98</p>	<p>Harjutuspeal lõigatakse 4 põhivormi (massiivne, gradueeritud, kihiline ja ühtlane järguline). Lisaks lõigatakse kaks bobi skeemi ning kaks poisipea skeemi. Meeste lõikustest teostatakse harjutuspeal klassikaline lõikus (kammi ja kääriga) ning masinlõikus. Klientidele teostatakse lõikused vastavalt nende soovidele ja/või arvestades eelnevat lõikust. Harjutusklassis tuleb teenindada vähemalt kolme klienti (klientide arv selgub õppetöö käigus). Habemete ja vuntside kujundamine toimub õppeklassis klientide peal.</p>
<p>Iseseisvad tööd: Juuste lõikuste planeerimine</p>	<p>76</p>	<p>Etteantud juhiste järgi tuleb tutvuda klienditeenindus protsessiga juuste lõikamise. Iseseisvalt koostatakse õpikonspekt, kuhu konstrueeritakse kõikide lõigatud lõikustele lõikusjoonised. Teoreetiliste teadmiste kontrollimiseks tuleb sooritada Moodle'i keskkonnas teadmiste test, kus tuleb õigeid vastuseid saada vähemalt 80%. Õpingute jooksul koostab õppija endale etteantud juhiste põhjal õpikonspekti kõikidest lõigatud juuste lõikustest.</p>

Klienditeenindus kooli õppesalongis: Juuste lõikamine	52	Klienditeeninduse praktilised tööd kooli õppesalongis. Õppija teostab juukselõikusi vastavalt kliendi soovile. Teenindusprotsessi ajal õppija peseb kliendi juuksed, teostab juukselõikuse ning kuivatab juuksed.
--	----	---

9. Õppemeetodid

Lühiloengud, arutelu, analüüs, juhendatud praktiline töö, iseseisev töö.

10. Õppekeskkond

Õpe viiakse läbi juuksurite õppeklassis, kus on peeglid, klienditoolid, juuksuri töötoolid, peapesukohtad, juukse hooldusvahendid, juukse viimistlusvahendid, käterätid, käsiföönid, lõikuskammid, juukseharjad, juukseklambreid, kliendilinad, erinevad töövahendite desinfitseerimise vahendid. Õppija peab ise endale soetama harjutuspea, juukselõikuskäärid (tavalised ja fileer) ning juukselõikusmasina. Õppetöös osalemiseks on vajalik arvuti ja interneti kasutamise võimalus. Selleks, et õppeprotsess oleks tulemuslik, tuleb õppijatel endale leida kliendid, kellel teostada õppeklassis praktilisi töid. Klientide arv selgub õppetöö käigus, kuid mitte vähem kui kolm klienti.

11. Iseseisev töö

Moodle´i keskkonnas esitada ette antud juhendite põhjal kaks iseseisvat tööd:

1. teemal juuste ja peanaha haigused ja probleemid;
2. looduslikud juuksehooldusvahendid.

Iseseisvalt tuleb tutvuda klienditeenindus protsessiga juuste lõikamise teenuse ajal ning peamassaaži võtetega.

Moodle´i keskkonnas tuleb sooritada kaks test, millest juuste lõikuste planeerimise teemal tuleb õigeid vastuseid saada vähemalt 80% ning juuste ja peanaha hooldamise teemal tuleb õigeid vastuseid saada vähemalt 60%.

Õpingute jooksul koostab õppija endale etteantud juhiste põhjal õpikonspekti kõikidest lõigatud juuste lõikustest.

12. Õppematerjalide loend

Puuduvad.

13. Nõuded õpingute lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Õpingute lõpetamise eelduseks on kontakttundides osalemine vähemalt 80% ulatuses ja sooritab kõik praktilised tööd.

Hindamismeetodid	Hindamiskriteeriumid
Praktiline töö: juuste ja peanaha hooldamine	On pesnud kliendi juuksed ja peanaha, valides vastavalt kliendi juustele õiged hooldustooted. Kuivatab kliendi juuksed kasutades käsifööni ja juukseharja ning on järginud kliendikeskset teenindust.
Praktiline töö: juuste lõikamine	On lõigatud vähemalt kahe kliendi juuksed, arvestades klientide soovide ja eripäradega, konstrueerinud lõikusskeemid ning on järginud kliendikeskset teenindust.
Klienditeenindus kooli õppesalongis	On teenindanud kliente teostades juuksehoolduseid ning juukselõikusi vähemalt 50 astronoomilise tunni ulatuses, sealjuures järginud kliendikeskset teenindust.
Testide sooritamine Moodle'i keskkonnas	Juuste lõikuste testis on saanud positiivseid vastused 80% küsimustest ning juuste- ja peanaha hoolduse testis on positiivseid vastuseid 60%.

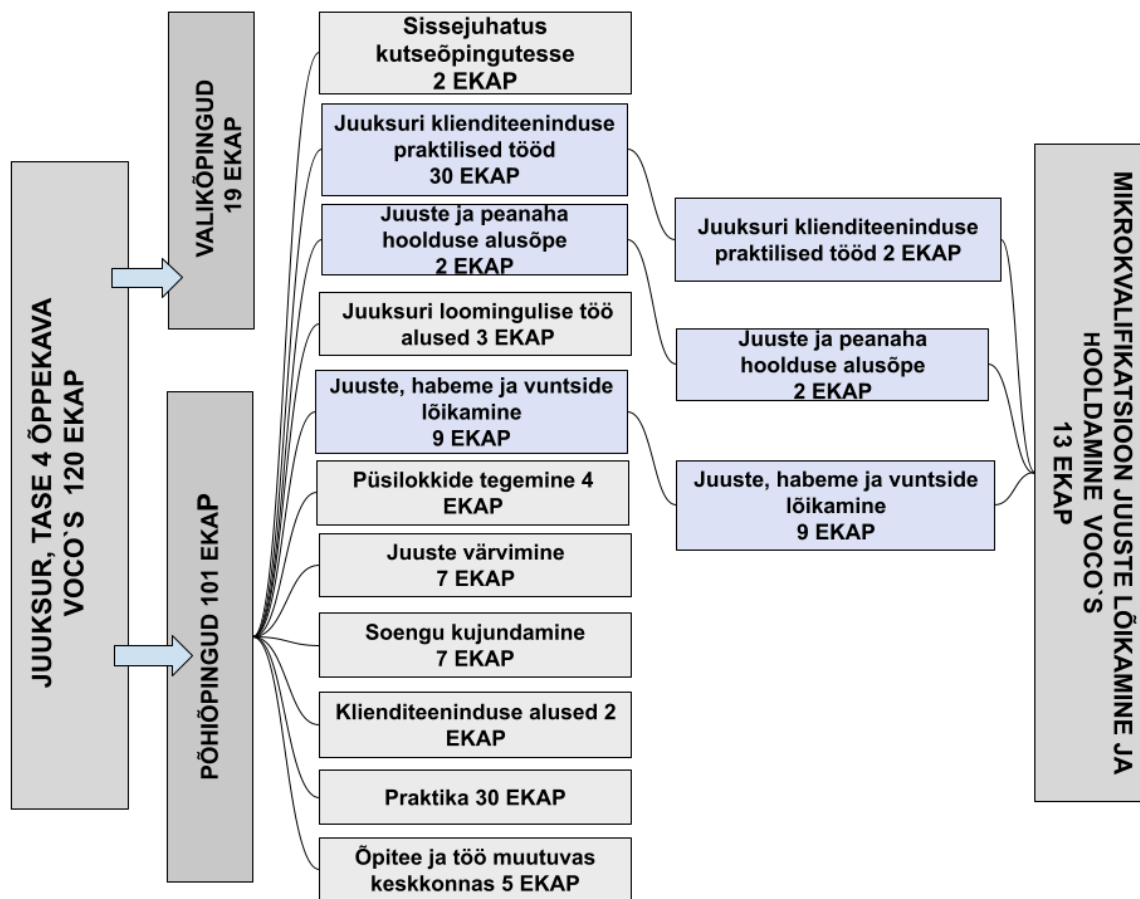
14. Kursuse läbimisel väljastatav dokument (tunnistus või tõend)

Õpiväljundid omandanud ning hindamise läbinud õppijale väljastatakse tunnistus. Hindamisel mitteosalenud või hindamist mitteläbinud õppijale väljastatakse tõend koolitusel osalemise kohta läbitud teemade lõikes.

15. Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Tartu Rakendusliku Kolledži juuksuriõppe kutseõpetajad või Juuksur, tase 5 või Meisterjuuksur kutsetunnistust omav juuksur.

Lisa 7. Mikrokvalifikatsiooni seos juuksurite tasemeõppekavaga Tartu Rakenduslikus Kõlledžis

Lisa 8. Väljavõtted uurijapäevikust

14.09.23 Esimene õppenädal: Tunnis sulandusid ilusti põhirühma, leiti põhi õpperühmast inimesi, kellelt abi paluda. Teooriatundides on nad julgemad küsimusi küsima, mis aitab ka põhiõppijatel silmaringi avardada.

Peale esimest nädalat saatis üks mikro kirja, et sa siiski ei soovi jätkata, kuna ta tahab keskenduda vaid meestele (meie õppekava keskendub nii naistele kui ka meestele). Imelik, sest vestlusel ma selgitasin seda talle põhjalikult ja ta oli teadlik. Ent siiski soovis ta õppima asuda. Proovisin vastukirjas teda siiski motiveerida jätkama. Peale esimest nädalat, mil käsitlesime juuste ja peanaha hooldus. Imelik. Õpingud ju ei olnudki veel peaaegu, et alanud? Olen pettunud. Tundus, et ta oli teadlik ja eesmärgiga. Miks siis nii? Me oleks saanud ju kellegi teise võtta? Loodan, et teised ikka lõpuni vastu peavad.

Peale loobumist tekkisid mõtted: Kas mikrosid peaks ka eraldi toetama? mentordama? kas peaks uurima mõnelt tavaõppijalt ka seda, kuidas tema arvates tundus mikro õppijatega koos olla?

10.10.23 Mikro õppiija andis teada, et peab uue töökoha tõttu õpingutest loobuma. Tööandja ei tasusta õppepuhkuse päevi. Jälle üks loobuja. Ma mõistan kui oluline on raha ja loomulikult tuleb seetõttu teha valikuid. Olen kurb ja pettunud, kuna tahtsin, et kõik õppijad lõpuni jõuaksid. Digiõpe - on tunda vahet, et mikrodel on arvutis keeruline. Moodle õpikeskkond eriti raske, samuti Canva jne. Pidin Mikrosid rohkem toetama, aitama neid digi ülesannetes/ Moodlesse tööde üles laadimisega jne.

12.12.23 Enne jõule oli Mikrodel ebakindlus, kuna nad teadsid, et uuel aastal hakkame kliente teenindama. Kuna neil puuduvad eelnevad kogemused sellises õppes, olid nad ärevil. Pidasin nendega vestluse, kahega, M3 oli haige. Vestluse salvestasin.

Enne jõule käis veel M2 lõikust eraldi järele vastamas. Ja suhtlesin temaga tema ebakindlusest. Tal on kätt ja silma aga on meeletult ebakindel. Ta ei mõista, kuidas kõike nii kiiresti peaks selgeks saama ja tema mure on, et ta ei saa midagi aru.

21.12.23 M3 loobus. Ta oli ka neist kõige nõrgem ja ma ei ole kindel, et ta haige oli. Tundub selline natukene viilija. Hea, et teda tavaõppe gruppi vastu ei võtnud, sest ta proovis sinna ka. No jaa uus töö ka juba, seega ei olegi huvi tulla. Tundub, et ta ei ole iseendaga rahul, et hakkama ei saa. Et kõik ei tule kohe välja. pingutama peab. Liiga Noor?

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Gerly Sepping,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Juuksuri erialal mikrovalifikatsiooni väljatöötamine ja rakendamine Tartu Rakendusliku Kolledži näitel”, mille juhendajaks on Mari Karm, reprodutseerimiseks, eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Gerly Sepping

Tartus, 16.05.2023